

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

3.9584

VOL. 6.

జెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ జూలై నెల 17 వ తేది గురువారము

NO. 90.

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర ఆషాఢ మాస బహుళ పంచమి.

సంచిక ౯౦

దేశభక్తులగు భారతీయుల విధి

ఏ విధముగా దేశసేవయందు జీవితమునం దెవరు నిమగ్నులైనయైనను ఆ ప్రత్యేకవిషయము నందు సర్వశక్తులను వారు వినియోగించి దాని సభివృద్ధి నొందింపవలెను. అందులకు వారికి

ఉత్సాహము, చురుకుదనము, ధీశక్తి

యుండవలెను. జాగరూకత యత్యవసరము. అనగా శరీరమానసికారోగ్యములు సమగ్రముగ నుండవలెను. అందులకు మీరు చేయవలసినది

అశ్వను సేవనము

అశ్వను సేవనము ఊజించిన నరములశక్తి సమగ్రమగును.

అధిక శ్రమలవలన నంతరించిన ఉత్సాహమునకు పునర్వికాశము కలుగును. సర్వ శక్తులును సమగ్రమగును. వెల పరమసులభము. ఒక సిసా 1-9-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.,
908 Manicktal Main Road, Calcutta.

Local Agents

P. Rangiah Chetty & Sons,
Indian Industrial Co.,

Madras.

M. R. Chandra & Co,
Madras Swadeshi Stores,

Madras.

మలయ చందనము

(1251) ఈ రోగమునకు మౌనము నుండు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికి తెలియదు. అత్యుచితము. పిడికా! దాన్ని నీ కవలకొట్టి కలిపి. దాన్ని పైక పూచుకొనవలసింది ఎంతయు తెలుసు. నచ్చి అను మును పిడికా. ఈ రోగమును మును పూచుకొనవలసింది. దాన్ని 1-1 2-0-1 గంధరూపమున. చాలవలసింది.

ఆత్మజిజ్ఞాస.

శరీరమును విడచినవారవార ఆత్మజిజ్ఞాస. కల్యాణము నభ్యసించు నుండిన కాశ్రియవర్త గ్రంథకర్త:- షా. షగన్నాథస్వామిగారు, బి. వీ. శిష్యులైన చక్కని గ్రంథము. వెల రూ. 1-0-0. మనోజుడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశ్రియము. పా. పా. 1912 చుట్టము.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమోషధము

వెల స్వల్పము

తల నొప్పులకు వేరు పొందినది. గుణము లేకుండిన మీ పైకము మీకు ఇయ్యబడును. వనమూలికలచే చేయబడును. సువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను చూచి కొనిన మోసముండదు. ఒక సారి పరీక్షించి చూడుడు. చక్కని డబ్బీలో వెల రూ. అణాలు. అన్ని దుకాణముల లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి. హో,

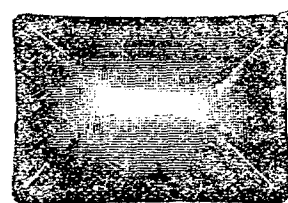
6, లంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

వీటియందును కొరాయియొక్క- మరలీలను వీటికి కావలసినవలె గాలిని నింపుకొని మరల మునుపటివలె దిసి

వీటి యెడల మిక్కిలి సౌఖ్య కరమైన రుచిందిం దగును. అ క్కరలేనప్పుడు మరలవీటిని గాలియంతయు పోయినతే జీబులో గాలి ఒడియందు గాలి యందుకొనవచ్చును. ఇది శిరోబాధ గలవారికిని,

ప్రయాణికులకును తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగుల ప్రయోజనకరమైనది. ఒక సారి పరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందుడు. రుచిందిం 1-కి అణాలు 0-8-0, రుచాలభ్యుక్త ప్రత్యేకము.

(536) చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ, నెం. 6, పెంక పేక మేట్రి పిడి, సామలకాడు పేట, మద్రాస్.

126

అద్భుత నివారిణి.

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎల్జ్బ్ లానిక్ వెరలు

స్వల్ప బలహీను లకును నీరసం లకును మందు. నిద్ర లేకుండుట, జ్వరము, తక్కువగున, మొదలు విస్తృత గా నుండుట,

వనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తున, బలహీనము, ఆయాసము, కుక్షనవ్వుమొగొట్టును. విద్యాధులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక కేలమంది ఇందులను బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 ,, ,, ,, 2-0-0

నశిము! ప రి మ ల డ్ర వ్య ము ల రా జా నశిము!!

ఆటో డిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆటోర్య వాసనయును కలదు. ఆటోకహార్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. వేటిగుడ్డలో గాలి వొక్కాయై వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంత ముఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించురు. ఇతర వాసనలు యే వేనియండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాతాస్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

వెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి.పి. చార్జి
,, 1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, బామ్మపనేడు వీధి, బొంబాయి.

ఆంధ్ర ప్రస్తుత కర్తవ్యము.

[వింజమూరి గోవిందరాజుగారు.]

ఏ యుద్ధమయినను ప్రమాభివృద్ధి నొందవలెనే అదిన యుద్ధము మార్గములు కాలానుగుణముగా మారుచు జేయవలెనని అందుకొరకు ఆంధ్ర ప్రస్తుత కర్తవ్యము యొక్క పూర్వచరిత్రను సరిగ్గా తెలుసుకొనవలసియు నందు జరుగవలసిన దానిని గురించి యాలోచించుచుండవలెను. ఆంధ్రోద్ధయముయొక్క ముఖ్యోద్దేశములలో నొకటియగు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మొకవంతు ఫలానుభవమైనది యును, ఇకముందు దానినివలననే మనమీ ప్రస్తుతములు చేయవలసియున్నదియు నిష్పయమై ఈ వ్యాసముయొక్క యుద్దేశము.

కాగ్రతగా పరిశీలించితిమేని ప్రత్యేకరాష్ట్ర నిర్మాణమును గురించి మనము చేసిన ప్రయత్నములు పూర్తిగా విఫలములు గావలెనని తెలియవచ్చును. ఆంధ్రోద్ధయ మారంభమై ఆంధ్ర సంరక్షణకర్తయైనను, ప్రత్యేకరాష్ట్రనిర్మాణము ఈ కాలది కాలముననే చాలయభివృద్ధి గాంచినదని యొప్పుకొనక తీరదు. ఇప్పటికి ఆంధ్ర ఆంధ్రమహాసభ సభలు గూడినవి. మొదటి ఒకటి రెండు సభలలో యెటులున్నను తరువాతి సభలలో ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మాత్రమే మన స్పష్టముగ తీర్మానించబడినది. ఆనంతపురము, చిత్తూరు, బళ్ళారి జిల్లాలయందు తప్ప తక్కిన జిల్లాలసభలలో ఇందును గురించిన తీర్మానములు ఏమేటను గావించబడుచున్నవి. ఆంధ్రప్రతి కల మూలమునకు కరత్రేయముల మూలమునకు కొండే వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి నిరంతర పరిశ్రమలవలనను, గాంధీయహత్య సంభవించిన కాశ్యపురము గొల్లపంతుల త్వరితముగ నీయుద్ధమును జరపామాన్యమునందు వ్యాపించినది. తుద కిప్పుడు త్రైతర్యములలో ఏపాటి ప్రపంచజ్ఞానమున్నవనికని ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమును గురించి తెలియబడుటకును. దత్తతం దలములందైనను ఆనీవుల కిందునుగూర్చి తెలియుననియు ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గురించి పట్టుదల చూపుచున్నారనియు న ముదగినను. చిత్తూరు సంరక్షణములలోగూడ, కొంచెము మంది అరవవారి పోలీసులవలన నా జిల్లా సభలలో ఆంధ్ర రాష్ట్రనిర్మాణముగ తీర్మానములు గావించబడకపోయినను ప్రజలందరూ ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమును గూడ కట్టి సంజేహమున లేదు. ఇంతియగాక స్వరాజ్యసమితులయందును, కాంగ్రెసువందును గూడ యాంధ్రుల ప్రత్యేక కృషి కై ముగిసిన పనినది. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీయందు చిత్తూరు, బళ్ళారి ఆనంతపురంజిల్లాల కాంగ్రెసు సంఘములు తప్ప తక్కిన తెలుగుజిల్లాల సంఘములన్నియు చేరినవి. చిత్తూరు జిల్లా గత సంవత్సరమున తిరుత్తయియందు జరిగిన జిల్లా సభలో ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుకమిటీయందు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము చేరవలయునని తీర్మానించబడినది ఆతీర్మానము ప్రకారమసంఘమువారు నడచుకొనినను లేకపోయినను ప్రజాభిప్రాయములై మెట్టున్నదియు తెలియకపోయెను. ఆనంతపురం జిల్లాలో గుత్తిలోని కేశవప్పగారును వారి శిష్యులొక పది మందియును కృత్రిమత్రయమును తక్కిన తెలుగుకాలవారు వారి జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము ఆంధ్రరాష్ట్రయొక్క కాంగ్రెసు కమిటీతో సంబంధము కలిగియుండవలెనని కోరవట్టు ఈయధ్య జరపబడిన తీర్మానముల వలనను ప్రతీతిర్మానములవలన తెలియుచున్నది. ఇక ఆంధ్రరాష్ట్ర మూలములను తిలకు, మాధవరావు, గంగి, బెసంట్లు, శ్రీనివాసరామి, మొదలగు భారతీయ నాయకులనేమోనను, లయి నెల్ కర్సన్, హెల్ లెన్ మొదలగు రాజ్యాంగవేత్తలును అంగీకరించియున్నారు. తంజావూరు జిల్లాసభలోను, మహారాష్ట్రసభలోను భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములను గురించి తీర్మానించబడినదని ప్రతికలవలన వినుచున్నాము. కన్నడులును, ఒప్పులును, బీహారును, బెంగాలీయును, ఇట్టిరాష్ట్రవిభాగమున కనుకూలరని చెప్పవచ్చును. వారిలో కొందరు మనవలెనే ప్రత్యేకరాష్ట్రములకై కూడ కృషియల్పించుచున్నారు. వీటి యన్నిటికంటె ముఖ్యముగా మోపేయ్య గారును, గవర్నరుజనరలు డెయ్యన్ డెయ్యన్ కృషి గారును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనపద్ధతి యెడల దెలిసిన సంపూర్ణమోదము వెనుక గౌ. శర్మగారియనుగురించి సామ్రాజ్యకావనిరాజ్య సభయందు తీర్మాన ముపొందినది ప్రస్తుతము, అక్కివి.యెలమెంబర్లు వారియిష్టము నచ్చినవలె పోటి కృషియల్పి గవర్నరు జనరలుగా రాజ్యాపింతుల గవనించదగినది. ఇంతేగాక వారి రిఫారము రిపోర్టులో మాంపేరు డెయ్యన్

పోర్టుగారును ఇచ్చుటచేత ఈ భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణము గురించిన వారి యభిప్రాయముల నిలువ దెల్పియుండిరి. 28-వ పేజీలో "హిందూజాతీయముల రాష్ట్రనిర్మాణ (బెంగాలు రాష్ట్ర)యొక్క పూర్వోద్దేశమును యును దప్ప)నై నిక రాజకీయసౌకర్యములను బట్టి జరుపబడియుండెను గాని ప్రజల యభిప్రాయములనుబట్టియును స్వాభావికములగు సంబంధములను బట్టియును కాదు. హిందూజాతీయము దిక్కుమందు జరుగవలసిన మార్పులను గురించి యాలోచించునపు డిది యొకముఖ్యనిర్ణయముగా లెక్కింపబడవలె" ననియు 153, 159 పేజీలలో గౌ. శర్మగారి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణ తీర్మానమును గురించి వాగ్దానము "మిగులకష్టమై వియు చాల ప్రయత్నం కూడుకొనినట్టిదియు నగు హిందూజాతీయ రాజ్యాంగమునందలి మార్పులతోబాటు జేతమునందలి రాష్ట్రములన్నిటిని తిరిగి విభజించుటకుకూడ నిపుడే ప్రాకటములు యసంభావ్యమనియు, ప్రజలకోరికవైనగాని తమంతటామే దొరకనమువారు రాష్ట్రములను విభజించరాదనియు ఇప్పటి రాష్ట్రముల స్వాభావికములను వికీరీతపు వైకాల్యము కలవియుననియు, ఒక భాషమాటలాడువారి నందరూ ఒక రాష్ట్రముగా చేర్చుటలక రాష్ట్రములు చిన్నవగుటయు వరిసాలనా భారము తిగుటయే గాక, ఇంగ్లీషు రానివారు సహితము రాజకీయ విషయములలో పాల్గొనుట కరకాళమునందునయు, ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి యట్టి రాష్ట్రములను నిర్మించుట యసంభవమని శత నిర్ణయభిప్రాయమునయు వారు తయారుచేయు రిఫారము స్పష్టములన స్థాపించబడు రాష్ట్రములపూర్వము లీ విషయమున ప్రజల యభిప్రాయములను తెలిసికొనుట తమ ప్రథమ కర్తవ్యములలో నొకటిగా ప్రకటించవలయు ననియు, కాని రిఫారము స్పష్టములకంటె రగు వరకు మార్చి మీ విషయమును నిలిపి యుంచవలయు ననియు వాగ్దానియుండిరి. జూన్ నెలలో తేదీని రిఫారము లిల్లు రెండవరాజ్యమును కామన్న సభలో చదువ బడినపుడు మాంపేయ్యగారిచ్చిన యుపవాసములలో హిందూజాతీయములని రాష్ట్రములు కొన్ని వైకాల్యమునందును, సహజములందును స్వభావవిరుద్ధముగనున్నవియు నికముందు ప్రజాభిప్రాయముసారముగా మార్పు చేయవలసియుండు నని యును దెల్పియుండిరి.

దీనినిబట్టి మన ఆంధ్రరాష్ట్రోద్ధయమును గురించిన ఈ క్రింది విషయములను మనము గమనింపవలసి యుండుననియోచుచున్నది. మాంపేయ్యగారును డెయ్యన్ డెయ్యన్ గారును మనయుద్ధయమున కనుకూలరగుటచేత వారిభిప్రాయముననుగునుపుడే ఆంధ్ర రాష్ట్రనిర్మాణము జరుగవలెననుట మొదటియంకము. రెండవది ప్రజలందరేకగ్రహముగ యట్టి రాష్ట్రనిర్మాణమును కోరవలెనని తోచిన కాని వారందుకు బూటకొనరు. ఈ రిఫారము స్పష్టము అలోచించబడు చున్నంతకాలము వారు రాష్ట్ర విభజనను గురించి తలచరనుట మూడవంకము.

కావున మన మిట్లయందు చేయవలసిన పనియేమనగా:- (1) ఆనంతపురమునందు ఆంధ్ర మహాసభసభకు కొద్దిరోజులలోనే జేరిపి ఆంధ్ర రాష్ట్రనిర్మాణముగ తీర్మానముచేయుట (2) ఆనంతపురము, చిత్తూరు, బళ్ళారి జిల్లాల కాంగ్రెసు సంఘములను ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీయందు చేర్చుట.

(3) ఆయా జిల్లాలలోని అసరజిల్లా సభలను జరిపి ఆంధ్ర రాష్ట్రనిర్మాణముగ తీర్మానము చేయించుట. ఐదు వంతులు కన్నడులును మూడువంతులు మార్చిమే ఆంధ్రులును బళ్ళారిజిల్లా యనుకూలము గాకపోయినను అంతగా విచారించ వలసిన పనిలేదు. (4) మరి రెండు, మూడు మాసముల వరకు రిఫారముస్పష్టమును గురించి యాలోచనలు జరుగుమందును గనుక నెట్టెబరు మాసాంతమున కొంతమంది నాయకులను గవర్నరు జనరలు గారి యొద్దకును వరికొంతమందిని స్టేటు సెక్రటరీ గారియద్దకును పంపుట న్యాయత నుబాధావు, కొండే వెంకటప్పయ్య, భూపతిరాజు వెంకట పతిరాజు గార్లును మరికొందరను గవర్నరు జనరలుగారి యద్దకును రామచంద్రరావు, పట్టాభి సీతారామయ్య, శర్మగార్లును మాంపేయ్యగారియద్దకును పంపవచ్చును. రామచంద్రరావు గారిదివరకే ఇంగ్లాండు వెళ్లియున్నాడు. పట్టాభి సీతారామయ్య గారు వెళ్లనున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది. వీరిద్దరును అట్టెబరువరకు నచటనే యుండిన యెడల ఒక్క శర్మగారిని మాత్రము మన మిచటనుండి నన్నాచుము చేసి పంపవలసి యుండును. ఇప్పుడింగ్లాండులో నున్న కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయకుడు గా రిచ్చపడినయెడల వారినికూడ నీదెవులపేరుతో చేర్పవచ్చును.

మాంపేయ్య డెయ్యన్ డెయ్యన్ గారును తమ రిపోర్టులో నూతనముగ నిర్మించబడు రాష్ట్రములపూర్వము నీ రాష్ట్రము విభజన విషయమున ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనవలసియుండునని వ్రాసియుండిరి గనుక నప్పటివరకు మనము వేదియుండ నక్కరలేదా యను యాత్మేతన యొకటి ప్రతివారికిని పొడగట్టును. కాని వారలుల వాగ్దానములలో ప్రజాభిప్రాయ మెటులనున్నదియు కనుగొనుట కొక ముఖ్యమగు మార్పు నుంచి కే కాని ప్రజాభిప్రాయము వేరొక విధమున తమకు తెలియక చిచ్చినను దానిని నిరకరింతుట వారి యభిప్రాయము కావనియు, ఆంధ్రులన వైకనుబరచిన విధమున మనము గట్టిగా ప్రయత్నములు చేసిన యెడల నప్పటివరకు మాకుండ నక్కరలేదనియు నాకు తోచుచున్నది. ఇంతకంటె మన కనుకూలమగు సమయము దొరకునని తలచుటకు నీలులేదు. తరుణమును పోనాడక కార్య మూలై ప్రబల ప్రయత్నములను గావించి, కార్యనిర్ధిష్టములు టకు నాడేకములను పూర్తిచేయుచున్నాను.

చంటి బిడ్డ (1609)

ఇందు శకునోపనామము, దాది, పోతపాము, బాలలోగములు, చికిత్సలు వివరింపబడినవి. డాక్టర్ ఆచంట - లక్ష్మీ పతిగారు బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎస్. గ్రంథకర్త. తెల. రు. 1. విజ్ఞానచంద్రికాబుక్ డిపో, మాంటూరోడ్, మద్రాస్.

పంటివైద్యము. 1604

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్సు 12 కన్నడైనులేట్, ఎస్కూట్, మద్రాసు. ఈ రుణవైద్యము ఏకారణము చేసిన పండ్లను పంటి వైద్యమున యుండిన సెప్పిలేతుండ పీకేయదురు. బలహీనమైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంయగల పండ్లను బంగారుచేత మూయుట, వల్లు క్రాత్రికట్టుట, ఇంకను తంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యకాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ యుండుట వచ్చియున్నాము. పంటిని దీయునప్పుడు సెప్పిలేకనే తీయవలెను.

పాశ్చాత్య వేంకటాచలపణితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—లక్షోపశుల స్థైర్య కోశులు ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములన నిరోధింపలే యున్నారు. ఒక యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తమయొద్ద నుండేనే స్థైర్యము శక్తియై నైవేద్యమును తోకటి లేచని తాడు సంకోచముగ బలగలరు. దినబద్ధము, మూడేక నాల్గవ జ్వరములు, శస్త్రపాతము మొదలగునవి తక్కువ గుణముగను. సీసా 1-3 1-0-0, 5-3 1 ఇశాం. (594)
2. క్రినివాస తెలు:—స్థైర్య గర్భకును, సంయగల సెప్పిలేతులకును మంచియందు. సీసా 1-3 0-8-0, 5-3 1 ఇశాం.
3. కైకావర రాసము:—దీనిని శేరించినప్పటినుండియే మూత్రమును కట్టక (కలరా) వాంతిలేడి, కీరలేడి, అశిర్లేలేడులు గుణము కాగలరు. సీసా 1-3 1-0-0, 5-3 1 ఇశాం.
4. బాలసుఖోదము:—విడ్డలకు అలకారి; తియ్యక మందు. మందము, మలబద్ధము, అశిర్లేలేడి, కృత్రిమము, కడుపుబ్బియుండుట, అకలితేటండుట మొదలగునవి గుణములు విడ్డలు పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-3 0-12-0, 5-3 1 ఇశాం.
5. లోకామయహర కస్తూరిమృతము:—విడ్డలకు మందు ముడిసినవారికి, భాంతిలకు ఉత్తమ గుణములు కలిగినవి. కడిలేము, దగ్గు, అశిర్లేలేడు, కీరకాశం, పూర్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం, తిబ్బరము, దుర్బలము మొదలగు యొక వైక కోగములను గుణములేమును. (801)

600 జ్యోతిషము గల సీసా	0.4-0
కపాళు కచ్చుతో 6-3	1-8-0
19 "	12-3 2-18-0
20 "	25-3 5-8-0

చంటి వైద్యముతో కూడ ఆసుపాసము లేకునుక పండ్లమును. శ్రీ సీతారావువ వైద్యశాల, మైసూరు.

స్థానిక వార్తలు

ఎత్తవర్షము:— జూలై 2-వ తేదీన మంగళూరు
ఎత్తవర్షము కురిసింది తెలియచున్నది.

తపాలా నోటీసు:— మొదలగునట్లు తపాలా
మదరాసు జనరల పోస్టాఫీసువద్ద 1919 జూలై 28 తేదీ
సాయంత్రము 5 గంటలకు మూయబడును.

మదరాసు రైల్వే భాగస్వాముల సంఘము:—
జూలై 19 తేదీ సందర్భవనము ముగియగా, ఆదివారము నిర్ణీ
తమైన ఈ సంఘ సాంవత్సరిక సమావేశము ఆగస్టు 12 తేదీకి
మార్చబడినది.

రామమోహన సభ:— జూలై 19 తేదీ కనిపా
రము సాయంత్రము 5 గంటలకు యాసభాభవనమున సందర్భ
వన సందర్భమున సభ్యులందరూ జరుగును. ఆదివారము
సాయంత్రము 5 గంటలకు విజ్ఞాపనా హాలులో ఆంధ్రమున
“మూలభవనము” ను నాటకమును వీరు ప్రదర్శించుదురు.

కసింకోట ఎన్ట్రీలు:— కసింకోట ఎన్ట్రీలు ప్రా
ప్తిపరచు ఎన్. కె. కర్మగారిని కలెక్టివ్ యెదుట
సాక్ష్యము నిచ్చుటకు భారత ప్రభుత్వమువారు నియోజించిరి.
వీరు ఆగస్టు మూడవ వారమునో, నాల్గవ వారమునో
ఇంగ్లాండునకు బోవుదురు. సి. వై. చిత్రావతిగారు కూడ
ఇంగ్లాండునకు బోవుదురు. ఇంకొకరినో కలెక్టివ్ యెదుట
సాక్ష్యము నిచ్చెదరని తెలియచున్నది.

ఎన్. కె. కర్మగారు:— తిరిచివారిలో వ్యాయ
వాదిగా నున్న ఎన్. కె. కర్మగారిని కలెక్టివ్ యెదుట
సాక్ష్యము నిచ్చుటకు భారత ప్రభుత్వమువారు నియోజించిరి.
వీరు ఆగస్టు మూడవ వారమునో, నాల్గవ వారమునో
ఇంగ్లాండునకు బోవుదురు. సి. వై. చిత్రావతిగారు కూడ
ఇంగ్లాండునకు బోవుదురు. ఇంకొకరినో కలెక్టివ్ యెదుట
సాక్ష్యము నిచ్చెదరని తెలియచున్నది.

కనిగిరి దువ్వూరు రిజర్వాయరు:— తెల్లూరు
జిల్లాలోని సంగమ ఇంజనీరు ప్రొజెక్టు సందర్భమున కనిగిరి
దువ్వూరు రిజర్వాయరులో మదరాసు ప్రభుత్వమువారు
పరిశోధనము సలప దలచుచున్నారు. ఈ రాజధానిలోనున్న
తేలవ కట్టము యొక్కతేలవ కట్టమును పీల్చునో తెలిసి
కొనఁటయే యీ పరిశోధనోద్దేశము. ఇందులకు 8750 రూపా
యలు క్యాంక్షను చేయబడినవి. పనులు ప్రారంభ మగుట
కేర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

జార్జిటవును దివసము:— జూలై 19 తేదీన శ్రీ
వెంకటేశ్వర ప్రభుత్వము కళాశాల కమిషనరును
శ్రీ జార్జిటవును విగ్రహమును బహిరంగ పరచెదరు. ఈ
దినము మిగుల నుదినమగుటచే దీనికి జార్జిటవును దివసమని
పేరుపెట్టి, ప్రతి సంవత్సరమును యత్నముల జరుపవలయు
ననియు, ఆ దినమున అన్ని ఆఫీసులను మూసివేయవలెననియు,
యీ విగ్రహము నిచ్చిన చతుర్భుజదాసుగారి విషయమున
నాయకత్వము వహించవలెననియు వై. వారాయణగారు
మాట వ్రాయుచున్నారు.

వైద్యసహాయము:— కల్లెలో వైద్యసహాయమున
కేర్పాటుల చేయుటకు ప్రస్తుత మున్సిపల్ కలెక్షరుగారును
వైద్యసహాయము వృద్ధిచేసి, వారిని కంట్రీ ప్రకారము మాన
మునకు 15 దినములు కల్లెలోనుండి సంచారము చేయుచుండు
దుట మంచిదని 1917 ఫిబ్రవరి 14 తేదీన మదరాసు ప్రభు
త్వమువారు జిల్లాబోర్డుకు వెలిపియుండిరి. కాని భవలోప
ములన నీవిధానము కార్యరూపము దాల్చలేకపోయినది. 1919
మార్చి 14 తేదీన గా. ఎ. ఎన్. కృష్ణరావుగారి శిర్యానాను
గుణ్యముగ మూడు సంవత్సరముల వరకును యిందుల కగు
కర్తవ్యములో 1/2 కంట్రీ ప్రావిజన్లు ఉపయోగించి ప్రభుత్వము
వారు ధరించుట కిప్పు దలగిరించిరి.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు:— 11-వ తేదీన
జరిగిన భారతీయ కన్వెన్షన్ గా. మియ అగ్డ్ ఆఫీసున
బహుద్దరగారి కీర్తికి కంటివార్తను, అధినేత రాజ్య కార్య
దర్శిని, ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యదర్శిని బంపెను. “మదరాసు

పాఠశాల బ్రాహ్మణులు అసియావాసుల కాసనము” గూర్చి
కమిషన్ ముగిసిన సమయమున వెలువడుచున్నది. ఈ కాసనము కొద్ది
రోజులలో హైదరాబాదుకు బయలుదేరి బానిసలక్ష్యముగ గావించి
చును. ఆస్తియు, యితర కృత్యమును, వశించుటచే వీరు జన్మ
స్థానమునండి వెడలి పోవలసినవారైరి. ఈ కాసనము 1914
సంవత్సరమునందు జరిగిన రాజీనామాకు ఆపార్థము గల్గించు
చున్నది. వెంటనే కోర్టును, దీనికోసవలయునని సభవారు గోరు
చున్నారు. హిందూ కోర్టులో తీర్పును నాగ్రహణముచేసి
నది. కాసనపు మొదటిభాగము, వర్తకులకు క్రొత్త లైసెన్సు
లను నిరాకరించును. రెండవభాగము చిరకాలమునుండియు
ననుభవించుచున్న హక్కులకు భంగము కలిగించును.”

జామీనగర సంస్థానము.

ఆలోచన సంఘము సేర్పరుచుట.
ఆల్పూరు మహారాజుగారు జమీనగరులో రాజ్యాంగ
సభామండలియనకు కేంపుస్థాపనము సలిపిన సందర్భమున నొక
దర్బారు జరిగినది. ఆదర్బారుకు సర్దారులు వుద్వ్యంగులు పౌర
ప్రముఖులు మున్నగువారు వచ్చిరి. కేంపుస్థాపన మొనరింపవలె
నని జామీన మహారాజు మహారాజావారిని కోరిరి. నాథూర్వీ
కులకు ఆర్థికమార్గము ననుసరించి సాంఘిక, పౌరకామిక,
ఆర్థికాది విషయములందు ప్రభుత్వమున
కాలాచన చేయుటకు పాదలను కొందరినొక
సంఘముగా సేర్పరించిరి. అన్ని విషయములందును వారి
శలవో కోరబడును. సర్వజన పరిపాలనమునకు ఆరాజము
నకును విభేద మర్థవ్యముగాన సర్వజన పరిపాలనా వ్యవస్థా
పామునబడి భారతీయ సంస్థానాధిపతులమగు మేముట్టి పరిపా
లనమును కోరుటలేదు. ప్రజాభిప్రాయమునగాకొనియు విద్యాసం
పన్నులు రాజనీతిజ్ఞులగు వారి ఆభిప్రాయమున గృహింప
వలెనని మా ఆశయము. అట్టి యేర్పాటు ఆసాధ్యముకాదు.
ఈ సంఘమున 57 గురు సభ్యులుండరు. వారిలో 19 గు
రుదోర్వీ 19 గురు కేలము వర్తకసాయకులు 19 గురు వాణి
జ్యాది వృత్తులవారి ప్రతినిధులు. ఈ రీతిగా సద్యోగులు
మొత్తమున మూడవ వంతు మాత్రమే యిం
దురు. సంవత్సరమునకు రెండుసార్లు సభా సమావేశము జరు
గును. నిందు సంస్థానాధిపతుల సమావేశమును జయప్రదముగ
నిర్వహించిండుటకు ఆల్పూరు మహారాజుగారు మాన్యు సో
దరి సంస్థానాధిపతులకు వందలముల నిర్మించుచున్నారు. వీరి
నీరు మహారాజుగారు సభకు రాజులకు పోవుటచే నేనపుడు
గౌరవ ప్రధాన కార్యదర్శిగా నుండినని జామీన మహారాజు
నుడివిరి. మహారాజుగారు పునాదిరాయని వేసిరి.

రాజకీయ సంస్కరణములు.

ప్రపంచమునందంతటను ప్రాజ్ఞేయమును పట్టుచుజేయు
ననుగూడ ప్రజల మనస్థితికి చలనము కలిగినది. మరల స్వస్థ
తన బడయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. వెనుకటి
స్థితియందధికమగు మార్పు కలిగినగాని స్వస్థత కలగదు. భర
తఖండముగూడ నీసంబంధమున చిక్కుకొని నది జేయునను
సంస్థానములందును క్రొత్తమార్పులు కలగవలెనను భావము
నద్యచ్చక్రేతలే పరిభ్రమించు చున్నది. జేయుటో సంస్థాన
ముల వారికి సంబంధము లేదని కొందరందురు. మనమును
భారతీయులమే యగునపుడు మిన్నక మాయమందు తెల్లు
సాధ్యమే గోచరింపలేదు. మనజేయునకు రాజకీయములం
దధికమగు నవకాములను కలిగించుటకు పాటలు! చేయుప్ర
యత్నములు సఫలమగుటనుచూచి మనమెట్లానందింపకుండ
గలము. ఆ ఆభివృద్ధి స్థితి గల గు కి ఘృ
ము గ ను ల భిం ప క లె న ని మ న ము
కోరుటసహజము. కానిస్వరూప నిర్ణయము ప్రస్తుతము దాని
వ్యాప్తిని విధానమునుగూర్చి అందరూ వారితో సంగీకరింప
జాలరు. అదిమాన రీ స్వభావము. ప్రజాస్వామికముగా! గూర్చి
నాకంతగా తెలియదగాన దానినిగూర్చి నేను చెప్పసామాసిం
పనుగాని సామ్రాజ్యమునందలి యితరజేతులలో సమానమగు
గౌరవస్థాన మధికాలమున నామూర్త్యుజేతుగు భరతఖండము
విడుదల బలింపవలెనని మాత్రము నేను కోరెదనని ఆల్పూరు
మహారాజుగారు నుడివిరి.

అమెరికా రాయబారివైన కేసు:— రంగూనులో అమె
రికా రాయబారియొద్ద గుమాస్తాగా నున్న బర్మాకేసుని
నారాయణారి అగ్రేర పరచెనని బర్మాకేసుయుడు తెచ్చిన
కేసు కొట్టివేయబడినది. ఇట్టికేసు నాఖులుచేయ బడదగినది
గాదు. ఫిర్యాదీ నిజస్థితిని తెలిపిన వ్యాయవాది దాఖలుచేసి
యూండదని మేజిస్ట్రేటు తీర్పు వ్రాసెను.

అమృతబహు వృత్తిక ధరావత్తు.

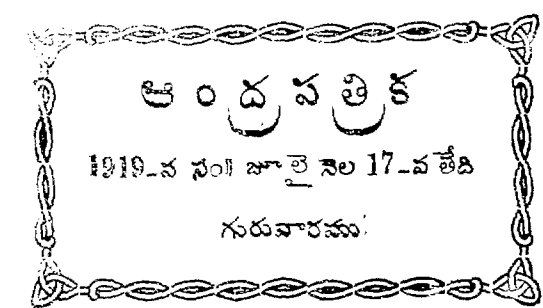
విచారణ ముగియట.
జూలై 15 వ తేదీన కలకత్తా హైకోర్టులో మరల
విచారణ జరిగినది. దాసుగారు వాదమును సాగించిరి. సాక్షి
విచారణ జరుగవచ్చునా! అట్టివో నెట్టిసాక్ష్యము గ్రాహ్యము?
అను రెండు ప్రశ్నలు కలవు. అట్టి వ్యాసమును వ్రాయుటకు
భావము ప్రధానము. ఆ భావ మరాజక భావముగా నుండవలె
ను. 4-వ నిబంధనలో భావమున పదము లేదు గాన భావ
మనవరము లేదని ప్రతికర్షుల వాదము. వీనలు కోరు 124 ఏ
నిబంధనను చూడుదని నేను చెప్పచున్నాను. దాని ప్రకారము
ఆరాజక భావముండవలెనని నిర్ధారణయ్యెను. ప్రీవీ కాన్సిలు
వారి ఆభిప్రాయము ననుసరించి 124 ఏ, తును
మాద్రాసాకాసనము 4-వ నిబంధనకు భేదములేదని నా ఆభి
ప్రాయము. జేకలములు జరిగియు భావము వీనినిగూర్చి
సాక్ష్యముండవలెను. క్రస్తుతము క్రజలమనస్థితినిగూర్చి సాక్ష్య
ముండవలెను. ఆవ్యాసమును చదువుకారి వివరములను వర్తక
మును తెలుపు సాక్ష్యముండవలెను. ప్రతిక సాధారణ స్వ
భావమును గూర్చి సాక్ష్యముండవలెను. ఆ ప్రతికలో అదివరకు ప్రచురింపబడిన వ్యాస
ములందును యీ వ్యాసమునందును వదలయోగపు అలవాటు
ను గూర్చి సాక్ష్యముండవలెను. వదలుల అర్థమును గూర్చి
యితరుల ఆభిప్రాయమును తెలుపు సాక్ష్యముండవలెను. దీర్ఘ
వంజాములలో అధికారుల చర్యలను రౌలతు చట్టమును
రెండవవ్యాసమునందు విమర్శింప బడినది. ప్రజల మనస్థితియు
తెలిసిన సంగతులు ను వివరింప బడినది గాన వీ
రెండు వ్యాసములను గూర్చి సాక్ష్యముల విలయమునా
కర్తకలదని వాడుగారు నుడివిరి. భావమును గూర్చిన సాక్ష్య
మునుగూడ. ఆలవాటునుగూర్చి కూడ చెల్లదని నేను తలచెద
నని వ్యాసముర్తి ఉద్దేశముగ నిలి. ఆకత్తికోలోని యితర
వ్యాసములను జూపవచ్చునని వ్యాసముర్తి వైచేమగారిని.
స్వభావమును అలవాటును తెలుపు సాక్ష్యము గ్రాహ్య
మగునని వ్యాసముర్తి ముగిసె గారిని. పత్రిక విధానమును
తెలుపు సాక్ష్య మేదియును చెల్లదని వ్యాసముర్తి వుద్ద
ేశు గారిని.

జూలై 16-వ తేదీన హైకోర్టు సైదులయెంచి మరల
విచారణ వారంభించినపుడు సి.ఆర్. దాసుగారికి ను వాదిం
చుచు దూమణునుగూర్చి ఓడ్డెడగారు వ్రాసిన వ్యాసములో
నుక వేరాను చదివి దానియందలి నూత్రముల ననుసరించి
అమృతబహువృత్తిక ఇదివరలో ప్రచురించిన వ్యాసములనుబట్టి
కప్పిదములుగ వెంచబడిన వ్యాసభోరణి నిర్ణయంపలయును
గావున ఆవ్యాసములను వివగోరుచు నరకు 1917 ఫిబ్రవరి 18-వ
తేదీ నాటి “ఈక్వరరాజ జోహివార్తము” అను కిర్మికల
వ్యాసమును, 1917 ఏప్రిలు 7-వ తేదీనాటి “హిందూకో
ను; సామ్రాజ్యము” అను కిర్మికల వ్యాసమును, 1917 ఏప్రి
లు 18 వ తేదీ నాటి “హిందూకోము, సామ్రాజ్యము” అను
కిర్మికల వ్యాసమును, 1917 ఏప్రిలు 28వ తేదీ నాటి “జనో
మూరూ ఉద్ద్యమము; కర్ మైకేల ఉద్ద్యమము” అను కిర్మిక
ల వ్యాసమును, 1917 మే 18 వ తేదీ నాటి “సామ్రాజ్య”
మను కిర్మికల వ్యాసమును, 1917 జూను 14 వ తేదీ నాటి
“చక్రవర్తి జన్మదిన” మను కిర్మికల వ్యాసమును ఇంక నా
సంవత్సరము ప్రకటింపబడిన వ్యాసములు వెక్కిరిసి అతడు
చదివెను. మరల 1918 ఆగస్టు 28 వ తేదీ నాటి “1918 ఆగ
స్టు 16 వ తేదీ అనుభవ నిదర్శనము” అను కిర్మిక
ల వ్యాసమును, జనవరి 18వ తేదీనాటి “అతివాదులు, మితవా
దులు, అంగ్లో ఇండియన్ ప్రతికలు” అను కిర్మికల వ్యాసమును
1919 జనవరి 10 వ తేదీనాటి “భారత బాతీయర్, బ్రిటిషు
క్రాను” అను కిర్మికల వ్యాసమును “అతివాదులకు కర్ విలి
యము దూకుటగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తర” మను కిర్మికల వ్యాస
మును 1919 జనవరి 18 వ తేదీనాటి “సంధిసభ” అను కిర్మిక
ల వ్యాసమును ఇంక ననేక వ్యాసములను జదివిరి. కోర్టువా
రన్నిటి నిరాకరించిరి. ఈ తేదీల గల పత్రికలనుండి యీ వాదా
రవాదము తీయబడి ఇంకపరకు నిరాకరింప బడెనవ్యాసము
లన్నియు నిపుడు నిరాకరింప బడుచున్నవియు అవి అట్లునే
గుర్తింపబడుననియు వ్యాసముర్తి వుద్దేశిగాను చెప్పిరి.
వీమట్లు వివిధరీతులగు కేసు తెల్లు తీర్పుచెప్పబడినదియు,
నివాసనాధిపులు, మంత్రులు, రాజకీయ వేత్తలు తేసిన వా
గానములను తా ముదహరించి నడిచి వ్యాసముల నిర్దోషిత్వ
మును నిరూపించవలయు ననియు దాసుగారు చెప్పిరిగాని
కోర్టువారులు కంగీకరింపలేదు. వీమట్లు వ్యాసములను
అడ్డొక్కేటు జనరలుగారు చెప్పినది వివరము తీర్పుయొక్క
తరువాత యున్నదని చెప్పిరి.

సిద్ధార్థిసంవత్సరాదిసంచిక

సిద్ధార్థి సంవత్సరాది సంచిక గ్రాహకులకు వంపుటకు సిద్ధమగుచున్నది. జూలై 24-వ తేది నుండి సంచికలను పంపుట కేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. గ్రాహకులు వి. పి. లను గైకొని మా ప్రయత్నములకు ప్రోత్సాహమును గలుగజేయుటకు ప్రార్థితులు. అనివార్యమైన కారణములవలన సంచికలను బంపుటయందు గలిగిన విలంబమున క్షమాపనమును మన్నించుటకు ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

స్వపరిపాలనాభిలాష

ఏదిక్కున జూచినను, స్వపరిపాలనాభిలాష గాఢముగ నున్నట్లు, గన్పెనవచ్చును. స్వదేశ సంస్థానములలో గూడ నీ యభిలాష ప్రజలలో వ్యాపించియున్నట్లు, నిదివరకు తెలిపి యుంటిమి. మైసూరు, తిరువాన్కూరు ప్రజలలో జెరుగుచున్న స్వపరిపాలనా వాంఛగూర్చి వెనుక నొకపరి వివరించి యుంటిమి. నేటి తంతివార్తలలో, జాన్యు గరు సంస్థానమున ప్రజాసంఘపు భవన నిర్మాణమునకు శంఖస్థాపనము గావించబడినట్లు, తెలుపబడినది. ఈ సంఘమున 57 మంది సభ్యులందురు ఉద్యోగసభ్యులకన్న అసభికార సభ్యులు రెండు రెట్లధికముగ నుందురు. దర్బారు వారంపిన విషయముల గూర్చి నీ సంఘమువారు యోచించి, సంస్థానాధీశునకు తమయభిప్రాయము దెలిపెదరు. ప్రస్తుత మీ సంఘము సలహా నొసగెడి సంఘముగ మాత్రమే నుండుటచే, రాజ్యాంగ విధానమును నిర్ణయించుట కధికారము బొందకున్నను, యిది క్రమక్రమముగ స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనకు యోగ్యుడవచ్చును. జామినగరు సంస్థానాధీశులగురంజిత సింగగారు తమ యువన్యాసములో, స్వపరిపాలనముపై నంతగ నుత్సాహము జూపకుండుటలో పితలేదు. నిరంకుశ విధానమున కలవాటు కడినవారు, ప్రజాభిప్రాయము గుణ్యముగ నడచుట కొక్కమా రిచ్చగించరు. తాము తీవ్ర ప్రజాపరిపాలనా వాదులలో జేరకున్నను, ప్రజాభిప్రాయము నాధారము జేసికొని ఉదార భావముతో పరిపాలించవలయునని యే యుద్దేశము గలిగి యున్నట్లు, రంజితసింగు గారు కనుకన్యసిందిరి.

వీరింకను, మార్లే ప్రభువుగారివలె ఉదార భూయిష్టముగు నిరంకుశ విధానమునే ఆశించుచున్నట్లు, ఎంచవచ్చును. శంఖస్థాపన మహోత్సవమున కధ్యక్షతవహించిన ఆల్వారు మహారాజగారటులగాక, గాఢముగ స్వపరిపాలనోద్యమాభిమానము గనుపడచిరి. ఆల్వారు మహారాజగారిట్టి యభిప్రాయముల నిదివరకు రెండు మూడు సార్లు బహిరంగముగ వెల్లుబిచ్చి యుండిరి. స్వదేశ సంస్థానాధీశులు బ్రిటిషు ఇండియా సమస్యలందు శ్రద్ధ దీసికొన కూడదని బోధించెదవారు కొందరు

తేకబోలేదు. ఆల్వారు మహారాజగారిండుల కంగీకరింపరు. హిందూదేశ మునకు జెందిన స్వదేశ సంస్థానముల వారు తమ సోదర ప్రజల యభివృద్ధికి సంతోషము దెలుపక యుండవలదు. ప్రజలరాజకీయభివృద్ధి సత్వరముగ కొనసాగుటకు, తాము ప్రార్థించెదమని, ఆల్వారు మహారాజగారు దెలిపిరి. అధినివేశ రాజ్యములతో బాటు హిందూదేశము గూడ, త్వరలో సమానస్థాన మాత్రమింప వలెనని, వీరభిలషించుచున్నారు. హిందూదేశము గమ్యస్థానమును త్వరలో జేరవలయునని, కాంగ్రెసు వక్షపాతు లెంతటి యభిలాష జూపుచున్నారో, ఆల్వారు సంస్థానాధీశుడును అట్టి యభిలాషనే జూపుచున్నారు. స్వదేశ సంస్థానాధీశు లిట్టి యున్న తాతయనులను ప్రకటించిన మాత్రమున లాభముండదు. వాటిని తమ సంస్థానములలో స్వయముగ నాచరణయందు జెట్టువలయును. బ్రిటిషు ఇండియా యందును, స్వదేశ సంస్థానములందును, స్వపరిపాలన మీ తరుణముననే ప్రవేశపెట్టు బడవలయును. సంయుక్త హిందూదేశ రాష్ట్ర నిర్మాణ మీ విధమున త్వరలో నెఱవేరటకు సాధ్యమవును.

స్వదేశ సంస్థానములందు మాత్రమే గాక, హిందూదేశమునకు చేరికబోనున్న సింహళద్వీపమునం దీ యభిలాష వ్యాపించియున్నది. ఆ ద్వీపపు గవర్నరు రాజ్యాంగ విధానమును తయారుజేసి మిల్నరు ప్రభువుగారి కంపెనీయు, మిల్నరు ప్రభువు గారావిషయముగూర్చి యింకను విచారించుచు న్నారనియు, రూట లిదివరకు తెలిపియుండెను. గవర్నరుగారు రంపిన రాజ్యాంగ విధానమును వెంటనే ప్రచురించి, దానిపై తమ యభిప్రాయము నొసగుట కవకాశ మొసగవలయునని, సిలోను జాతీయసభాసంఘమువారిపుడు తీర్మానించిరి. సంస్కరణముల విషయమై ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారితో ముచ్చటించుటకై యీ సంఘమువారు కొందరు ప్రతినిధులను నియమించిరి. ఇంతియగాక, హిందూదేశమునకు వాగ్దానము జేయబడిన సంస్కరణములకన్న నెక్కుడుదూర భూయిష్టములగు సంస్కరణములను తమకు ప్రసాదింపవలయునని, యీక్రింది తీర్మానమున గోరిరి.

“సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము త్వరలో బొందుటకై హిందూదేశము కన్న సింహళద్వీప మెక్కుడు ఉదార భూయిష్టములగు సంస్కరణములను పొందుట కర్హత జెందియున్నది. సింహళ ద్వీపపు కోర్కెలు నెఱవేరునేని, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు, స్వాతంత్ర్యము, స్వయంనిర్ణయము మొదలగు బ్రిటిషు ఆదర్శములను చిన్నపెద్ద జాతులను భేదములేక, ఎల్లరకట్ల సఫలపరుచు నుద్దేశించిరి, హిందూదేశమునకును, తదితర ప్రపంచమునకును నిశ్చయముగ పొడగట్టును. ఇండియాదేశములో నుదయించిన క్షిప్ర సమస్యలు, సింహళద్వీపమున లేనే లేవు.”

కాలస్వభావమును గుర్తెలుగుటకు, స్త్రీలు గూడ స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యముల ననుభవించవలెనని, యెంతటి యభిలాష జూపుచున్నారో, జూచిన జాలును. సాతుబరో సంఘమువారు, హిందూదేశమునం దీ సంస్కరణము నిపుడపుడే ప్రవేశపెట్ట నవసరములేదని తలచి, దానిని వదలివైచిరి. అప్పటినుండియు, విద్యాధికులగు స్త్రీల సంస్కరణ మవసరమని, పట్టుదల గనుబజచుచున్నారు. రాజకీయ సంఘములేగాక, సంఘ సంస్కరణ సంఘములుగూడ, దీని యావశ్యకతను చాటుచున్నవి. సర్ నారాయణ చంద్రావర్మగారు, జాయింటు కమిటీ కధ్యక్షులయిన సెల్ఫ్ గవర్నమెంట్ ప్రభువుగారికి, బొంబాయి సంఘసంస్కరణ సంఘము వక్షమున, స్త్రీస్వాతంత్ర్యవృద్ధిచూప

త్యక్తగూర్చి, హెచ్చరింపుచు యొకతంతిసంపియుండిరి. ఏవంక జూచినను స్వపరిపాలనాభిలాషవెల్లి విరియుచున్నది. ఇట్టిసమయమున, కాలస్వభావమున కనుకూలించు సంస్కరణములు ప్రసాదింపబడవలెదల, ప్రజలు సంతృప్తి జెందవలదు. ఇప్పుడొసగబడెడి సంస్కరణములు విశాలవంతమయినవిగ నుండవలెను. లేనిచో ప్రజాశయముల నవి సంతృప్తి కరువక, నవి త్వరలో మూర్ఛజెందవలసి వచ్చును. మింటో మార్లే సంస్కరణములు త్వరలోనే అసంతృప్తి కడమిచ్చినవి, స్వాతంత్ర్య సంగ్రామము కొరకు ఘోరసంగ్రామము జరిగి, స్వయంనిర్ణయ శంఖారవము ప్రపంచమునందు మూర్ఛమోగుచున్న నిట్టి సందర్భ సమయమున, హిందూదేశాభిలాష పూర్ణముగ సంతృప్తి కరువబడుట అత్యవసరము. జాయింటు కమిటీవారు కాలస్వభావమును గుర్తెలిసి, తదనుకూలముగ సంస్కరణములను సూచించుట శ్రేయస్కరము.

లాలాగోవర్ధనదాసుగారి శిక్ష

సంధి కారవార్తమై రాజకీయ నిర్బంధితులు కొందరు విడిచిపెట్టబడుదురని, అస్సాసియేటెడ్ ప్రెస్సువారిదివరకు దెలియబరచిరి. ఈ విషయము నకుసంబంధించిన ప్రభుత్వ ప్రకటనము గూడ నేడు మూకు జేరినది. రాజకీయ నిర్బంధితుల నందర నీ సమయమున విడుదలచో, దేశములో నుత్సాహము వెల్లి విరసి, సంధిమహోత్సవములందు ప్రజల యానందమునకు మేరలేకుండుననిసూచించియుంటిమి. ఈ కొందరిలో విడిచి పెట్టబడెడి వారెవరో, వారినామము లింకను ప్రచురితముగాలేదు. వంజాబునాయకుల నీ పట్టికలో జేప్పిన సంతయో బాగుండును. వంజాబు శిక్షలు, దేశమున భీతి జనింపజేయుచున్నవి. విద్యాధికులను సుకన్యలగు ప్రముఖులు కఠిన శిక్షల పాలగుటకు, అతివాద మితవాద భేదములేక ఎల్లరును అసమర్థులజూపుచు, వారిపై క్రురణచూపమని ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారు. లాలా గోవర్ధన దాసుగారు కి వత్సరము లొక నేరము క్రిందను, మరి యూహవత్సరము లింకొక నేరము క్రిందను, రెండు శిక్ష లేకకాలమునందే నడచునట్లు, శిక్షితులయిరి. ఈ వార్త మిగుల విషాదకరము. ఏమి చెప్పెనులో వంజాబు దేశస్థితి గూర్చి నుపన్యసించియుండిరి. బొంబాయి క్రాంతికులు, లీడరు పత్రికలకు ఏమి వ్యాసములను వ్రాసినందులకు, రాజద్రోహనేరము క్రిందను దేశరక్షణ శాసనముక్రిందను వీరు విచారించబడిరి. మొట్టమొదట వీరికేను మార్షలు కమిషనువారి ఎగుటకురాగ, ఆ కమిషనువారికి విచారణాధికారము లేదని యభ్యంతరము దెలుపక, కేసు వేరొక న్యాయస్థానమునకు మార్పబడెను. ఈ న్యాయస్థానమునందు సంపూర్ణముగ విచారణ జరుగునని విశ్వసించబడెను. కాని, మార్షలు కమిషను కోర్టు సభ్యులే దీనియందును సభ్యులుగ నుండుట తటస్థించుటచే, తమకు న్యాయము జరుగదనీయు, న్యాయాధికులను మార్పవలెనని తాము రాజప్రతినిధిసభవాకి పిటిషను జెట్టుకొనుటకవకాశ మిప్పించ వలెననియు, గోవర్ధన దాసుగారు గోరిరి. ఈ కోర్కెయందు విరుద్ధ మెద్దియును లేదు. కేసును కొంతవరకు పరిశీలించిన మార్షలుకోర్టు సభ్యులే, ప్రత్యేక న్యాయస్థానము నందు గూడ సభ్యులే వహించుట, సమంజసముగ లేదు. ఒక కోర్టునుండి, వేరొక కోర్టునకు కేసును మార్పినందుకు, ఫలమిమియునుండదు. కాని కోర్టు వారు గోవర్ధన దాసుగారి దరఖాస్తును త్రొక్కివైచిరి. ఇట్టిస్థితిలో, గోవర్ధన దాసుగారు కేసులో డిఫెన్సును మానుకొనిరి. కేసు మారియె

శిక్ష విధింపబడెను. కంజాబుస్థితి గూర్చి విచారించుటకు, మాంటాగూగా రొక విచారణ సంఘము నేర్పరచెదమని, వాగ్దానము జేసిరి. కాని యింతవరకును విచారణ సంఘ మేర్పడలేదు. ఆ సంఘపు విచారణ ముగిసి, ఫలితము చేలువరకు, కంజాబు నిజస్థితి వెలువడదు. అంతవరకును, ప్రతికూల వృత్తాంతముల వ్రాసినవారిని శిక్షించుట భావ్యముగ గన్పట్టదు. గత మెద్దియైనను, సంఘ సాఫల్యముతో నూతన శక మారంభమగును. అట్టితీరి, రాజకీయ శిక్షితులను తమించి వదలివైచి, సంస్కరణముల ప్రవేశమున కనుకూల వాతావరణము గలుగజేయ ప్రభుత్వమువారు బ్రాధితులు.

రాజమండ్రి ప్రెయిసింగు కళాశాల

ఈ కళాశాలయొక్క 1918-19-వ సంవత్సరపు నివేదికము ప్రచురింపబడినది. కళాశాలాభివృద్ధి నమన స్థలము జాలుటలేదనియు, విద్యార్థులకు కొనుటకు స్థలము లేదనియు, నివేదిక చెలుపుచున్నది. త్వరలో విశాలమగు స్థలము నేర్పరచుట యవసరము. ఉపాధ్యాయులు కళాశాలాధ్యక్షులకు తోడ్పడి బనిచేసిరిని, తెలిసికొనుటకు సంతసము గలుగుచున్నది. 2079 రూప్యములు సామానుకును, 2239 రూప్యములు ప్రకృతిశాస్త్ర పరికరములమీదను, 1269 రూప్యములు పుస్తకములపై నను వెచ్చింపబడెను. ఎల్. టి. క్లాసు లో 59 మంది గ్రాడ్యుయేట్లకు స్థానములు వాగ్దానము జేయబడెను. కాని 46 మంది మాత్రమే జేరిరి. వీరిలో నిద్దరు ఆకస్మికముగ వెడలిపోయిరి. సెకండరీ క్రేడులో 100 మంది చేర్చుకొనబడిరి. వీరిలో నెవరును వెడలిపోలేదు. తెలుగుజిల్లాలలాభముకొరకై ఒకమారు తీసివేయబడిన యీ కళాశాల తిరిగి స్థాపించబడినది. అట్టితీరి, ఆంగ్లోపాఠ్యాయలు సంపూర్ణావకాశము దీసికొనకుండుట, గౌరవప్రదముకాదు. ప్రభుత్వమువారి విషయమై, తెలుగు గ్రాడ్యుయేట్లను హెచ్చరించుచున్నారు. కాలేజి శైక్సను 436గురు విద్యార్థులలో 36 మంది బ్రాహ్మణులు. 3 గురు బ్రాహ్మణేతరులు, 3 గురుదేశీయ క్రైస్తవులు, 1 రు మహమ్మదీయులు. సెకండరీ క్రేడు విద్యార్థులు 100 గురులో, 79 మంది బ్రాహ్మణులు. 4 గురు బ్రాహ్మణేతరులు, 17 మంది దేశీయ క్రైస్తవులు. వీరిలో 46 మంది మాత్రమే ప్రభుత్వమువారినుండి జీతము బుచ్చుకొనుచున్నారు. జిల్లాలవారిగ జూచిన, సంఖ్యలలో గోదావరి ప్రథమ స్థానము, కృష్ణా రెండవ స్థానము, గుంటూరు మూడవ స్థాన ముక్రమించుచున్నవి. ప్రెయిసింగులో నున్న విద్యార్థులు డ్రిల్లులో తమ సౌష్ఠవమును చూపిరిని, తెలుపబడినది. ప్రైబరీలు మంచి స్థితియందున్నవి. ప్రెయిసింగు కాలేజి ఉపాధ్యాయుల సంఘము కార్యక్రమమును తిన్నగ నెఱవేర్చెను. ప్రెయిసింగు కళాశాలవలన, ప్రభుత్వమువారికి 40862 రూప్యములు వ్యయమయ్యెను. ఈ కళాశాలావకాశము నాంధ్రు లింకను నెక్కుడుగ దీసికొని, లాభము బొందెదరు గాక!

క్రాంతి సంఘ నివేదికము

లండను ప్రెమ్సుపత్రిక వలెనే, క్రాంతి సంఘ నివేదిక గూర్చి, ఆంగ్లోహిందవ పత్రికలు తమ యసమృత్తి గనుబుటచుచున్నవి. ఇందులో నసహజ మెద్దియు లేదు. కొందఱు విశాల సంస్కరణములు సూచించబడెనేని ఆంగ్లోహిందవ పత్రికలు గ్లాగ్లోలు వెల్లుట వింతలోనిదిగాదు. మద్రాసు మెయిలు పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది.

“ఇంతకన్నను, విశాఖరూపులను స్వరూపాలనా భావము నిదివరకు మేము చూచియుండలేదు. .... ఇండియా ఆఫీసుయొక్క కృత్యభారమునంతన, బ్రిటిషు ప్రజలు మోయవలయునను నూతన ఆశీక భారములతో నిదివరకే క్రంగుచున్న బ్రిటిషు పౌరుడు తిరస్కరించు ననుటకు సంది యుండదు. ... ఈనూతనల ఫలితముగ మాంటాగూగారి నిరంకుశ పరిపాలనము హిందూదేశపు కృత్యభారములన్నిటియందును యొక నెక్కడుగ కొనసాగ గలదు.”

బ్రిటిషు పౌరులపై నేమి భారము వడునో యని, మెయిలు పత్రిక జూపు సానుభూతి, హిందూ దేశీయులపై గూడ సమానముగ గనుపఱచుచో, విశాల దృక్పథ మేర్పడగలదు.

బెసెంటుగారి కథ

యైనై టైము ఇండియా అందు నేటిపు స్టేట్సు పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది.

“బెసెంటుగారి రాంగ్ల దేశములో నొక కథను వ్యాపింపజేయుచున్నది. ఈమె దేశీయ మహాసభ కధ్యక్షురాలుగ నుండెను. బాధ్యతగల రాజకీయ సంస్కర్తగ యీమె ఎంచబడుచున్నది. దేశములో నలజడి కలిగింపవలెనని ఆమె యీచనికి పూనుకొనియుండదు. ఈకథ నిజమగుచో, బెసెంటుగారి నడవడిని ప్రశంసించబాలము. యుద్ధసమయమునందు, అధికారుల కీ విషయమై గల సత్యము నీమె తెలిపియుండవలసినది. పనియంతయు ముగిసినపిమ్మట, యిప్పుడెట్టి ఆరోపణల గావించుట సులభమే. బెసెంటుగారి విషయమై తమకుగల యాధారములను బయలుపెట్టమని కోరబడవలయును. పిమ్మట, వీటి యందెంతవరకు నిజము గలదో గనుగొనుటకు విచారణ జరుగవలయును. ఈ విషయ నిర్ణయము రాచకీయముగ నత్యంత ప్రాముఖ్యమైనది.”

బెంగళూరు నిమ్న జాత్యుద్ధరణ సంఘము

ఈ సంఘము 1919 వత్సరము జనవరి 8 వ తేదిన స్థాపించబడి దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. 31 మార్చివరకు యీ సంఘము గాంచిన పని వివరింప బడినది. సంఘమువారు నిమ్న జాతుల పాఠశాలల నిర్వహణమునకు బూనిరి. క్రొత్త పాఠశాలలు నెలకొల్పబడెను. 31 మార్చివరకు 320 మంది విద్యార్థులు చదువుకొనుచుండిరి. వీరికి వైద్యసహాయ మొసగబడుచున్నది. ఈ ప్రతిష్ఠాపనము సత్వరాభివృద్ధి గాంచి, నిమ్న జాతుల కెక్కుడు మేలొనర్చునని నమ్మెదము. కే. య్. జే. ఎల్. వి. ఆర్. సింధీగార్ల ప్రయత్నములే యీ సంఘ నిర్మాణమున కాధారభూతమయ్యెను.

గౌరవనీయులగు డి. బి. పి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారు

మద్రాసు కార్పరేషను వత్సమున శాసన సభ్యులుగ నెన్నికొన బడినందులకు, డి. బి. పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారికి మా యభినందనముల తెలుపుచున్నాము. వీరి కీమధ్య గలిగిన రాజకీయాభిప్రాయము తెలులున్నను, వీరు కార్పరేషను సభ్యులుగ నుండి తమ ధర్మమును ప్రశంసార్థముగ నిర్వహించి రుసుటకు సందియము లేదు. మద్రాసు సిటీ మ్యునిసిపలు బిల్లు గూర్చి, వీరు పౌరుల పక్షము వహించి పోరాడిరి. కార్పరేషను శ్రేయమును పెంపొందించుటకు, వీరు శాసన సభలో శక్తి వంచనలేక కృషి సలిపెదరని విశ్వసించెదము.

ద్విదూహటు

“మహారాటా” పత్రికయందు, మార్లు కోర్టువారిచే విచారింపబడి, శిక్షార్హులుగ నెంచబడిన వారిలో, 70 మంది ఉరిదీయబడినటుల వ్రాయబడెను. ఈ సంఖ్య 18 యని, కంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిరి.

నైనికుల పిల్లలు

భారతీయ నైనికులు సేవజేయుచున్నంత కాలమును వారి పిల్లలకు విద్యాసౌకర్యముల సేర్పరచుటకై ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించిరి. యుద్ధమున మరణించినట్టిగాని, అశక్తులైనట్టిగాని నైనికులపిల్లలకుగూడ యిట్టి యేర్పాటులు చేయబడును. ఆసమర్థతలనగాని, యర్హతలనగాని గాక ఇతర కారణములవలన వనిని వదలివేసిన నైనికుల పిల్లలకు గూడ శిక్షణాభివృద్ధి మోసంగవలెనని మద్రాసు నైనిక సంఘమువారు నూచించు చున్నాడు. ప్రభుత్వమువారి నూతన సంస్థిక రిండి, అట్టి నైనికుల పిల్లలను అన్ని ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నగముజీతము నిచ్చియెడల జేర్చుకొనవలెనని యుత్తరువిచ్చిరి. ఇట్టి విద్యార్థికి సంవత్సరమునకు 6 రూపాయలకు మించకుండగ పుస్తకములను, పరికరములను, ఇతరవస్తువులను కొని యుచితముగ మోసంగవలెనని గూడ ఆజ్ఞాపించిరి. గ్రాంటుపాఠశాలల మేనేజర్లు గూడ యిట్టి సౌకర్యముల జేయవలెననియు, వీరి కిందులకుగ కృత్యమును గ్రాంటులో గలిపి పబ్లికు ఇన ప్రొక్క ను డైరెక్టరు గారి చుప్ప నట్లు ను యేర్పాటులు చేయబడినవి. ఇందుల కనవ్యయమును స్థానిక సంఘములు భరించునని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నాడు. ఇట్టి విద్యార్థుల తండ్రిలు ఆజిల్లాలోని నైనిక సంఘాధ్యక్షుని వద్దనుండిగాని, కలెక్టరు వద్దనుండిగాని, డివిజను ఆఫీసువద్ద నుండిగాని, తహసీల్దారు వద్దనుండిగాని, డిప్యూటీ తహసీల్దారు వద్దనుండిగాని యొక సర్టిఫికేటును తీసికొనవలెను. దీనిని పాఠశాల హెడ్డుచూపురు తనవద్ద నుంచుకొనవలెను.

భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

కాంగ్రెసు రాజబాదులలో నొకరు లండనునుండి జూను 18 తేదిన అమృతబహు పత్రిక కిట్లు వ్రాసి యున్నారు:— మనమింకను యెక్కుడు సంస్కరణములను గోరిన యెడల మాంటాగు బిల్లు సంబంధిత పరపరకు ననుభవమున కెట్టి అవకాశమునులేదు. పార్లమెంటులో ప్రభుత్వ వత్సపాతులసంఖ్య అధికముగ నుండుటచేతన, ప్రభుత్వమువారి బిల్లు సంగీకరించుట చేతన, యిది యింకను కర్తవ్యము ననుభవము తేవున్నది. వీరి సెంటుమ్యుగాడు కూడ యీ విషయమును గ్రహించి, సాధ్యమైనంతవరకు కాంగ్రెసు రాజబాదులతో కలసి పరించెదనని వాగ్దానము చేసినది. కాని, టెనర్టీ, కాత్రిగార్ల సామకత్వమునన్న మితవాదులు బిల్లునెడల తమ భావములను మార్పు జేరించుకొననట్లు ప్రోచుటలేదు. ఇచ్చటకున్న మన ఆంగ్ల మిత్రులును, బ్రిటిషు కాంగ్రెసుసంఘము వారునుగూడ యీ పార్లమెంటు సభవద్దనుండి సాధ్యమైనంతవరకు సంస్కరణముల బడయుటకు ప్రయత్నింపవలెనని అభిప్రాయపడుచున్నారు. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ, స్వాతంత్ర్యమును కేంద్రప్రభుత్వమున వాస్తవమగు భాగ్యత యొక మనము కోరవలెనని డాక్టరు క్లాయ్ గారభిప్రాయపడిరి. ఇదియే కాంగ్రెసు వారికోరిక. దీనినే యెల్లరు నేకగ్రీతముగ జెల్లించుట వలసరము. కాని ఇందులకు మితవాదు లంగీకరింతురని తోచదు. ఈబిల్లును విశాలవంతముగ చేయవలెనని మాకేక్కిలది ప్రయత్నించుచున్నాము. కాని వై కారణములబట్టి మేమెంతవరకు విజయముగాంచగలమో చెప్పటకు మీలేదు. ప్రస్తుతమున్న బిల్లునివేదిక కంటే కూడ సంబంధముగ నున్నది.

సర్ రవీంద్రనాథ టాగోరుగారి లేఖ.

ఉత్తరసంహారము కొనుటకు నూతన రాజప్రతినిధిగారి క్రత్యక్తిము కంజాబులో జరిగిన అల్లరుల సుదృఢమున విధింపబడిన శిక్షలనుగూర్చి తన ఆసమృత్తి తెలుపుచు సర్ రియతుకు వరిత్యజించుచు రవీంద్రనాథ మహాకవి రాజప్రతినిధిగారి కొకలేఖ వ్రాసిరి. కంజాబులో అల్లరులు కలిగిన గాన వానినడండుట కట్టిచర్య జరుపబడినది. ఆవర్య నిరాక్షేపణీయము గాన మీర మీ లిరుదమును పరిత్యజించుచు వ్రాసినలేఖ నుపసంహరించుకొనడగునని రాజప్రతినిధి గారు మహాకవికి వ్రాసిరి గాకవించి యదు దాని నుపసంహరించుటకు కంగీకరించునని తోచదని కలకత్తానుండి విలేఖకుడు యిండి పెండ్లియ పత్రికకు వ్రాసెను.

అమృతబహు పత్రిక కేసు:— ఈనెల 14 వ తేదీ కలకత్తాకోర్టులో దొరతనమువారి వ్యయవాదాని. ఆర్. దాసు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. పిమ్మట దాసు గారు మరల నచుర్పించిరి.

విదేశ తంత్రీవార్తలు
(రైటు వ జెన్సీ)

ఇంగ్లాండు

నెలబొగ్గు ధర.

లండన్, జూలై 11:—నెలబొగ్గు ధర యేల వెలికి పోవుచున్నదియు తెలుపుచు సోపానక ప్రకటించబడినది. జూలై 15 వ తేదీ మొదలు 12 నెలలవరకు నెలబొగ్గును తీయుటకు 480 లక్షలపానుల కన్నా ధనము వెల్లుబడికి చాల కుండెనని వదిలిపెట్టెను. ఆసమయమున తీర్వ బడిన నెలబొగ్గు మూడు 2170 లక్షల టన్నులు. ఇందులో 5 వందల 80 లక్షల టన్నులకు ఎక్కువ నెలలు పొడింపబడవు గనుక నాబొగ్గును తీసివేయగా తక్కిన 1610 లక్షల టన్నుల కి తరుగును పండిట్లవలన యుండెను. అందువలన టన్ను ఖరీదు లో అయిదారు పిల్లలగుట కుప్పి గన్పించెను.

లండన్ గృహ నిర్మాణ సూచనలు.

లండన్, జూలై 12:—లండన్ కాంటీ కాన్సిలురాజు గృహనిర్మాణార్థము 800లక్షలపానులవరకును నిర్మింపబడునని. ప్రతిసంవత్సరమున వదిలక్షల పానులకంటె కన్నాక సామ్యము నిమిత్తము కృతవత్సరమునందునని వదిలిపెట్టెను.

ఉపకార వేతనములపై బోనసు నిచ్చుట.

లండన్, జూలై 12:—ఇండియన్ అర్మీయూజిగ్గీయులకును, వారి బంధువులకును, అలబ్ధాశ్రయ మహారాణి వారులకును, త్రిందటి సంవత్సరమునా రొనరించిన వేతన మొత్తి 20 వంతుల వృద్ధుల ఉపకార వేతనముగాక బోనసు నీయ వలయునని యాంక్షలు గాదు కాంక్ష ను చేసిరి. బోనసు, 1 వ తేదీ మొదలు పెట్టబడు 80 వ తేదీ వరకు లెక్కించి ఈయ జదును. కొంత నియమిత ధనమునకు మించిన ఉపకారవేతనము నొందువారి కిబోనసు ఉండదు.

పొగబండి వట్టలనుండి తొలగుట.

లండన్, జూలై 13:—ప్రయాణీకుల బండిలనున్న మాన్యువారునుండి తొలగి పోయినది. 10 మంది మృతులైరి. 85 గురు తురికానులైరి.

విజయ ఋణము.

లండన్, జూలై 12:—విజయ ఋణము యాగియు నమయమున చాలమంది ఋణమునొసంగిరి. ఆఖరు మొత్తము తెలియలేదు. మొత్తము 15000 లక్షల పానులని తెలియచున్నది.

ఇందులో 7600 లక్షల సామ్య ఋణము యాగించు కాలమున నీయబడినది. మాంధ్యపు రాష్ట్రీయవట్టలములకు తలమానికముగ నున్న యది. తిమ్మూలు ద్వితీయస్థానము కాక్రమించినది. ఒక కృత్తి ప్రత్యేకముగ 10 లక్షలను ప్రత్యేకముగ నొసంగెను. పేరు తెలియలేదు. సర్ ఎడ్వర్డు సానూడుగారు వేయిపానుల నొసంగిరి.

జర్మను వలసదేశములు.

లండన్, జూలై 11:—ఇదివరలో జర్మను వలసదేశములనున్న జాటి సంరక్షణను గూర్చి యేమి ఏర్పాటులను చేయవలయుననియు నిర్ణయింపవలయునపుడు లండన్లో నుమావేశమగుచున్నది. దాని పని చాలవరకు పూర్తియైనది. దానియందలి సభ్యులు మిల్నరుప్రభువు, కర్జులు చానూ, నై మను, సిగ్నరు, మార్గూనీ, తిందాగారు.

ఆస్ట్రీయా యుద్ధోగ్గీయుల మార్పుకొనుట.

వ్యాపిను, జూలై 10:—జర్మను ఆస్ట్రీయాను నోటు కకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు మిక్రియందలి వారిట్లు తెలియ బరచిరి. ఆస్ట్రీయా నైనికాధికారులను దక్షిణాఫ్రికానుండి తచ్చుకొనుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేయుటకు తా మంగీకరించుచున్నాడు.

సముద్రబంధనమును తొలగించుట.

వ్యాపిను, జూలై 11:—జర్మనీ సముద్రబంధనమును కేవలముండి తొలగించుటకు మిత్రమండలి నుత్సాహవైన్యము వారు నిశ్చయించుకొనిరి.

బహిష్కరణపు సమస్య.

హీపారు, జూలై 10:—కేయిజరును బహిష్కరించ వలయునని మిత్రమండలి హేలంతువారిని ఇంతవరకు అనుగ్రే దని నిశ్చయముగ దెలియుచున్నది. ఈబహిష్కరణపు సమస్య న్యాయము ధర్మకాన్త్రము ప్రకారము పరిష్కారమగును.

జర్మను ఆస్ట్రీయా

వ్యాపిను, జూలై 12:—ఈకోడివ్యాపిను వత్రిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది:—జర్మను ఆస్ట్రీయావారు వెస్టర్ల హంగరీ జిల్లాలను గైకొనెదరు. ఇచట జర్మనుల సంఖ్య విస్తారముగ నున్నది.

పోలండు మిత్రమండలి సంబంధములు.

లండన్, జూలై 12:—పోలండు మిత్రమండలి తళి ములకు జరిగిన సంధివరకుల ప్రకారము జాతి మత భాషా భేదములేవియు పొడింపకుండ అందటి ప్రాణస్వాతంత్ర్యాగు లను గాపాడుటకు తగిన యేర్పాటులు చేయవలసివి. స్వాభా వికముగ పోలండునందు నివసించుచున్న జర్మను, ఆస్ట్రీ యను, హంగరీయును, రుష్యను ప్రజలు పోలండు ప్రజలకే యంగీకరింపబడుదురు. పోలండు గాక నితరభాషను మాట్లాడు ప్రజలకు పిలువనంతకును వారి స్వభాషలోనే విద్యను కలపు నట్టి యేర్పాటులు చేయబడును. కాబట్టినట్లు భంగము కలిగిం చునట్టి పనిని చేసిని వ్యాపకము లొసరింపకూడదను నిర్బంధ ముండదు.

ఇంగ్లాండు-జర్మనులు.

లండన్, జూలై 12:—దెయిలీ న్యూస్ ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. బ్రిటిషు విజేతలు కార్యాలయమునా రిక్కుడే జర్మనీలో కాన్సిలుల నియమించుచున్నాడు. ఆ కాన్సిలు లిం తలోనే తమ పనులందు ప్రవేశించెదరు. త్వరలో నొక రాయ వారి నియమించబడును. బ్రిటిషు వర్తకులు జర్మనీలో వ్యా పారముచేయుట కంగీకరించుచు గవర్నమెంటువారు వారి కన్ని సౌకర్యముల నొసరింతురు. ఈ యంగీకరణ గూర్చి రా బోవువారి మందొక వాక్కుల మియబడును.

మిగిలిన యుద్ధ సామగ్రి.

లండన్, జూలై 12:—యుద్ధము యుగిననెడక మిగిలిపోయిన యుద్ధసామగ్రి నమ్మటవలన గత ఆలూమానము లలో ప్రభుత్వమువారికి 18 కోట్ల పానులు వచ్చినవని లెల్లవే గారు ప్రాధుభర్తనం దుచక్కనించుచు తెలియబరచిరి.

జర్మనీతో వర్తక సంబంధము.

లండన్, జూలై 23:—కొన్ని నిర్బంధములతోనై పరాములు జర్మనీతో వర్తకసంబంధమును ప్రారంభించెదరు

పరాము జాతీయోత్సవాము.

లండన్, జూలై 11:—పరా మజాతీయోత్సవ సందర్భ మున, పరాము లెత్తుకొను వారి బ్రిటిషుకమిటీవారి కన్నాచా పూరికమగు ఉపకారమునిచ్చుచు లాడుకు బాడ్డిగా లెట్టు చెప్పుచున్నాడు.

“గత నాలుగు వత్సరములలో మనము ప్రాప్సురధర్మముకన్న కమును జరిపితిమి. పరాములెత్తుకొని సంఘమువారికి బ్రిటి షుకమిటీవారి రామాయభివాదములను తెలిపితిమి. మనమందఱు మును పూర్తిగ తమసహాయమునకు వచ్చువర కత్తంత వరాక్ర మముతో ఫ్రాన్సు క్రతువుల నిరోధించి చాల నష్టమునధరిం చినది. మనమందఱిప్రత్యక్షము కలనకు, సమాన నష్టముల కల నకు ప్రాప్సుభూములని ప్రకటించి ఈముగ దానికర్పించబడినది. అయిన నింకటితో బ్రిటిషు కమిటీవారు తమకనిని నిమగ్నబారు. ప్రాప్సులో చాలపాటువరకు ప్రతేకమందలి గ్రామములు వట్టల ములు మొత్తము 500 లను సంరక్షించుటకు వారు పూనుకొనిరి. తమ తాళ ముత్రాలకుండియు వచ్చుచుండిన ఆస్తులన్నిటిని గోల్పోయినవారి కది సహాయ మొసరించుచున్నది. అట్టిదానికి మన మెంతేయు మామము పూర్వకముగ సహాయము చేయ వలయును. మనపై జర్మనులు దాడి చెదటకుండ జేసినందులకు కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ దానికి ప్రతంచమందలి బ్రిటనులందఱు సహాయ మొసరించెదరు గాకయని నేను కోరుచున్నాను.”

వ్యాపిను సంధ్యుత్సవములు

వ్యాపినులో జరుగబోవు సంధ్యుత్సవమునకు 15 గురు బ్రిటిషు సేనాములు, సర్ డగ్లస్ హేలు, జనరల్ పెరిషింగు, జనరలు డేజుబాను పాల్గొనెదరు. ఫాకుసేనాని, బోధకు గారు ఈ ఉత్సవమునకు పెద్దలగ నిశ్చయించబడిరి.

సంధ్యుత్సవములు.

లండన్, డిశంబరు

19 తేదీని జరుగు సంధ్యుత్సవమున బ్రిటిషు నాకాదళము అతివై భవనులో పాల్గొనును. అశ్వీరథ విమానీ గార దీని కధ్యక్షులుగ నుండురు. యూనియన్ జాక్ పతాకమును విరా జిల్ల జేసెదరు. యుద్ధమున పాల్గొన్న వారందరును ఈ ఉత్సవ మునకు విచ్చేసెదరు. అట్లాంటికు జేరియ నాకాదళములమెట నర్ చార్లస్ మ్యాడెక్ గాకు కూడ అనుబంధెదరు. మరితర నాకాధికరులుగూడ ఉత్సవమున పాల్గొనెదరు. తమ ప్రాచీన రంగస్థలమున నగరనాటక సంఘమువారు ప్రజలను తమ ప్రద ర్శనములచే సంతోషింప జేసెదరు.

విదేశములయందు బ్రిటిషు సేనలు

లండన్, జూలై 10:—రైతువర్గ 202000 బ్రిటిషు సైనికులుగలరని యాటరు తెలుపుచున్నాడు. వ్యాపిను, స్టాండ య్లో 214000 సైనికులుగలరు. వీరందరును ఖ్యాయగక్రతువు లనుండి నష్టముగాని అపాయముగాని రాకుండగ జేయుటకై నియమించబడిరి. రైతు సైన్యమునకు రాకపోకల సౌకర్యముల సేర్పరుచుటకును, రైతులు యుద్ధ కల్పేని ప్రత్యేక సైన్యముగ ఉపయోగపడుటకును వీరు నిర్ణయించబడిరి. ఇటలీలో 11000 (బ్రిటిషు సేనలుగలవు. పూర్వము అంతర్జాతీయ వట్టల మొకటి నుండగలదు. బ్ల్యాక్ సీ ప్రతేకమందు ఇండియను సేనలు గాక 45 వేల బ్రిటిషు సేనలు గలవు. కాక నలులొనన్న 22 వేల సైన్యము ఇందులో జేర్చబడినది. సంధివరకులు నిశ్చయమగు వరకు కాంటిన్యూయన్సీని గలగజేయుటకు ఏర్పడినది.

ఇటీవల ఈజిప్టులోను, ఏషియా మైనరులోను జరిగిన అల్లరులవలన 98000 మందిని తేరిపెనిచ్చినది. అంజకు, ఈ జిప్టు కల సైన్యలో నన్న 10000 మంది లెక్క చేయుచిరి. త్వరపి అల్లరులు, లోతుకు యూరప్టి మలో అంజోకము నెట్టలు అరేబియాలో అస్థిరకము మెసపొటేనియాలో 21000 సైనికులను ఉంచుటకు కారణమైనది.

ప్రస్తుతము ఇండియాలో 62000 బ్రిటిషు సైన్యము న్ను. ఉత్తర రషియాలోనన్న బ్రిటిషు సైన్యములు మరలించ బడుచున్నయది. విజేతలయందు కిరీసులను గాపాడుచు ఇంకోక 6 వేల సైనికులు గలరు. 14 వందలమంది బ్రిటన్ ను సైనికులుపదారిని గాపాడుచున్నాడు.

కేయిజరును అతిబాగ్రతగ కనిపెట్టుట.

లండన్, జూలై 11:—కదంతులను నమ్మి కేయిజరు ను, యవరాజును బాగ్రతగ కనిపెట్టెరులమునని మిత్రమండలి బంపిన సందేశము ఆశ్చర్యకరముగ నున్న దని హేలంతువారు మిత్రమండలికి ప్రత్యుత్తర మొసరిరి. తమ అంతర్జాతీయ సా త్కులకు వినియోగించు కొనకలసిన విధము హేలంతువారికి చక్కగ తెలియుననియు తమ సామ్రాజ్యపు సాత్కులకు స్వేచ్ఛగ వినియోగించుకొనుటకు పిలువడల యుననియు ప్రత్యు త్తర మొసరిరి.

ఫ్రాన్సులో స్వేచ్ఛావర్తకము.

వ్యాపిను, జూలై 12:—ప్రస్తుతము హెచ్చు ధరలచే జీవనము దుష్కరస్థితి యుండుటచే సంరక్షక వర్తకమునకు బదులు స్వేచ్ఛావర్తకమును ప్రవేశపెట్టుటకు ఫ్రాన్సు అధిక సభవారు మంత్రులముతోబాటు ఆలోచించుచున్నారు. కై మెంకోగారు స్వేచ్ఛావర్తక పద్ధతిని అవలంబించెదరని అను కొనుచున్నారు.

ప్రాప్సునందలి జర్మనుల ఆస్తి.

వ్యాపిను, జూలై 12:—ప్రాప్సునందు జర్మనులకున్న ఆస్తిఅంతయు, గృహములు, కర్మాలుయములు, వ్యాపకు లకొంటులు సహా ప్రాప్సు స్వాధీనము చేయుటకు ఫేబరులో నొకటిల్లు ప్రవేశపెట్టబడెను. అందువలన వచ్చిన ధనము నష్ట పరి హరములనుండి తీసివేయుచును.

ఇటలీ రాజకీయములు.

రోము, జూలై 11:—ఫేబరులో సిగ్నరు జిట్టోనీ గారిట్లు చెప్పిరి. రాజకీయ సంబంధములగు జగతములట్లుకే జరు గుచుండినను ఇటలీయోజాతితో నుత్తరప్రత్యుత్తరముల నడపు చున్నదో దానితోమాత్రము కలహము సంభవించకుండ జూడవలయును. ఇటలీయునుల ఆకాశంగ పులి ములభముగ బోధదడగలదు గాని వారము రోజులలోగా నేడియో సమా ధానము జరుగునని తాను కలంచుచున్నాడు.

ఇటీవలి స్వత్యములు.

పార్లమెంటు, జూలై 12:— ఇటీవల బ్రిటన్ లోని పార్లమెంటు యేమే స్వత్యముల ననుభవించుచుండెనో ఆ స్వత్యముల నన్నిటిని ఇటీవలి కేసులమునని ఇటీవలి ప్రతినిధులు కోరిన కోరికను గూర్చి కేసు సంవిధముల చర్చ జరుగును.

హాలెండు; స్త్రీనియోజనాధికారములు.

హాలెండు, జూలై 12:— స్త్రీలకు నియోజనాధికార పార్లమెంటులో నొసగుచట్టము అప్పుడ ఛేంబరులో అంగీకరింపబడినది.

హాలెండు

అంతర్జాతీయ వ్యాపారము.

లండన్, జూలై 12:— యుద్ధము జరిగినంత కాలమును మొదలుకొని పడియుండిన అంతర్జాతీయ వర్తక సంఘమును పునరు నిర్మించు నిమిత్తము, అంతర్జాతీయ వర్తక సంఘముల చట్ట 28-వ తేదీని అనుష్ఠానములో సమావేశమగునని ప్రతిబంధ గారికి తెలియజేయెను.

అమెరికా

మెక్సికో ప్రభుత్వము వారిచర్య.

వాష్టింగ్టన్, జూలై 12:— మెక్సికో ప్రభుత్వము వారు స్వాధీనము చేసికొనబడ్డతి నవలంబించు చున్నారు. ప్రస్తుతము స్పాటిఫై మెక్సికోను అయిదుకంపెనీని స్వాధీనము చేసికొనిరి. బ్రిటిషు గవర్నమెంటు వారాసంగతిని గూర్చి తగిన పనిచేయు బాధునికొనిరి.

అమెరికా జర్మనీలు.

వాష్టింగ్టన్, జూలై 12:— జర్మనీ కార్యదర్శి ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్న పోల్కు గారు 4 కిగంటలలో జర్మనీలో వర్తకమును ప్రారంభించ వచ్చునా యను అంశమును గూర్చి యెడియో కన్ఫరెన్సు నిడినందుననే తెలియబరచెదమని చెప్పిరి. రంగులు, రసాయన పదార్థములు, పొటాషులకు కక్కిన పట్టువులతో వ్యాపారము చేసికొనుటకు లైసెన్సు లిచ్చబడును. వైవిధ్య రిండిన వాటివర్తకము మాత్రము నష్టపరిహార సంఘమువారి స్వాధీనమున ఉండును.

అమెరికా నావికుల సమ్మెకట్టు

న్యూయార్క్, జూలై 12:— కొన్ని రేగతుల నావికా కార్యముల సమ్మెకట్టుటవలన 200 నావికుల పని నిలిచిపోయినది.

రుష్యా

బోలిషవికుల రషియా

హెల్సింగ్స్ ఫోర్స్, జూలై 12:— ఎటులైనను స్కాపును మరల బట్టుకొనుటకు దొరకనవచ్చునని నిశ్చయించుకొని రషియా బోలిషవికుల ప్రతికూల వాదనలనున్నది. ఈ విషయమై విశ్వకేసీయులగు సాంఘికవాదులును, చీనావాదులును విశేషముగ సమావేశమగుచున్నారు. ఎం. బ్రాటిస్కలా గారియుద్దయమును (మట్టడిని) జరిపెదరు.

జర్మనీ

జర్మనీలో రాజద్రోహము.

లండన్, జూలై 13:— సాంఘిక వాదులు, వాక్ మూఢవాం, వాక్ నష్టము గార్తుల రాజద్రోహమునకై మూర్ఖునిది తో 15,000 వర్తకములు క్రిత నిధించబడినది.

కెయిజరు బహిష్కరణము.

లండన్, జూలై 11:— పూర్వపు విప్లవకారులతో గూడిన జర్మను బానియకాంగ్రెసు పక్షమునా కెయిజరును బహిష్కరించునాడదని హాలెండు రాజ్యానికి తంతింపెరి మరల కెయిజరు ప్రభుత్వము బయలుదేరగలదని వ్యక్తులు తమ విశ్వాసమును తెలియబెట్టిరి.

షేరుమార్కెటు :— బొంబాయి నగరమున కేనివారము వాడనుచుతిలేకుండ షేరుమార్కెటు మూయబడుటవలన పాత ప్లాట్ ఎక్స్చేంజ్ కార్యదర్శియును కొందరు డైరెక్టరులును రాజీనామాలు నిచ్చిరి. దీనినిగూర్చి ఆలోచించుటకు శుక్రవారమునాడు దళారుల సమావేశమును జరుపుట కేర్పయింపబడినది.

పంజాబు అల్లరులు.

గోవర్ధనదాసుగారి కేసు.

మూడేండ్లు కఠినశిక్ష నిధించబడుట.

పంజాబు అల్లరులను గూర్చి గోవర్ధన దాసుగారు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికకు వ్రాసిన వ్యాసమును వారిచ్చినందున వ్యాసములను అసత్యములు జేసిన కారణములు నమరెండు నేరములను మోపి ఒక నేరమునకు రెనెలు కఠినశిక్షయు 1000 లా/బా రూ/కా ము దాని నిశ్చయింప బడినెలలు కఠినశిక్షయు రెండవ నేరమునకు మరియొక సువర్ణములు కఠినశిక్షయు నిధించిరి. రెండుశిక్షలను ఏక కాలముననే అనుభవమునకు వచ్చుచు గాన మొత్తము మూడేండ్లు మాత్రమే కఠినశిక్ష ననుభవించుటనీ యుండును.

లాలా గోవర్ధనదాసుగారి కేసు

14-వ తేదీని మరల విచారణ జరిగింది. దాసుగారిపైని నేరస్థాపన చేయబడినది. బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలో “పంజాబులో తొందరలు” అనే శీర్షిక క్రింద 28-4-19 ని పత్రిక టిండిన వ్యాసమును యితర స్థలములం దిచ్చిన యుద్ధవ్యాసములు అపరాధ కారణములని వ్యాసకర్తల నిర్ణయించిరి. దాసుగారు నిర్దోషింపబడెను. మిగతా సాక్షులు కలరా యని వ్యాసకర్తలడిగిరి. ఈ వ్యాసకర్తలను నేడు వాసాక్షులను పిలువ గోరను. ఆంధ్రులకు కారణములను ఈ నెల 12 వ తేదీని లిఖిత మూలకముగా తెలిపియున్నాను. నేను నిర్దోషిని మరయొకసారి తెలుపుచున్నాను. నన్ను నిర్బంధించుట అక్రమము. గత నెల 11 వ తేదీని నైతిక వ్యాసకర్తలను నావైరి లేబడిన కేసు కదలుకొనబడుటచే మరల నీ విచారణ వ్యాసకర్తలద్వారా. నావైరి లేబడిన కేసుకు విచారణ చేయుటకు నైతిక వ్యాసకర్తలను నందలి వ్యాసకర్తలకు గాక యితరులను దొరకనవచ్చునని నిశ్చయింపబడినది. ఓద్యోగ గారు 6 సంవత్సరములు చేసిన పరిపాలనము నంతను నేను విస్మయించితిని. నైతిక వ్యాసమును నేను విస్మయించితిని గాన నేను యిండియా దొరకనవచ్చునని అనుచుతిని కోరితిని దాసుగారు నడిచిరి. పిచ్చుట ఫిర్యాగుల వ్యాసవాది తన వాదమును తెలిపెను. మరల 16-వ తేదీని విచారణ జరుగును. మరి మూడు కేసులు.

రాంబాగు క్రైస్తవాలయమును తగులబెట్టిన కేసు, కేవలము బాంకి కేసు ఆమృతము తెలిగ్రాపు ఆఫీసు కేసులు ప్రత్యేక వ్యాసకర్తలను నందు జేరేరత్త క కానకము క్రింద వాఖలు చేయబడినది. మొదటిది 14 వ తేదీకి 2 వది 21 వ తేదీకి మూడవది 28 వ తేదీకి నాయుదా చేయబడినది.

సర్ బాబ్ లాయిదుగారి ప్రసంగము

పూనా నగరమున ప్రభుత్వసభామండరమున ఈ నెల 15-వ తేదీని పూనా అంజమానీ యిష్ట సంఘసభ్యులు బొంబాయి గవర్నరు గారికి వ్యాసపత్రమును సమర్పించిరి. టర్కీ సామ్రాజ్య ప్రాముఖ్యతకు (బ్రిటిషు దొరకనవచ్చునని దాసుగారు తెలుగుచు గాన మిగతా స్వస్థులెట్లు కాదగును. యుద్ధవ్యయములు మున్నగు కారణములవలన మహమ్మదీయ విద్యాసంఘమువారి నూతనలను దొరకనవచ్చునని రనుచుంప బాంకపోయిరి. కంటోన్ మెంటు కమిటీలో ఎన్ని కలనుగూర్చి మిగతా కమిటీకవిజ్ఞప్తిని పంపదగును విద్యావ్యాప్తి కట్టువగానున్న సంఘములవారికి హెచ్చుగా ప్రభుత్వోద్యోగముల నొసంగుటకు తగిన ఏర్పాటులు చేయబడును. అన్ని తెగలవారును ప్రభుత్వోద్యోగములకు సమముగా ఉదయింప కేర్పాటులు చేయబడునని గవర్నరుగారు నడిచిరి.

దక్కను రయితుల సంఘము.

ఈ సంఘమువారు గూడ 15 వ తేదీనే సన్మాన పత్రము నొసగిరి. బొంబాయి నగరమున యిక్రకాలల 30 ని వాక్ర దుస్థితిని తొలగించుటకు నేను మిక్కిలి క్రోధ పడిం చెదను. వ్యవసాయమును గూర్చి ఆశాభావాలు చాల అభివృద్ధి కలిగింది. పూనా నగరమునందలి వ్యవసాయ కళాశాల యింకను పెంపుచేయబడుచున్నది. నాసిక్ సతారాలలో మరి రెండు పాఠశాల లేర్పరుచ బడును. అచట రైతుల బిడ్డలకు పుదితముగ బోడము పెట్టు వ్యవసాయ విద్య నెర్పబడును. ఒకడు బాగుపడవలె నని చాలమార్గములుగలవు. ప్రభుత్వోద్యోగము, వ్యాపకాది వృత్తి, రాజకీయ నేర యున్నగునవి

మాత్రమే గాక వ్యవసాయము వాణిజ్యము పరిశ్రమలు మున్నగునవి గలవు ఇవి చాల శ్రేష్టమైనవి ప్రచురుగ హెచ్చు మంది ఆ విద్యల వర్ధిల్లించవలెను. నా యిదవకే హెచ్చు మంది నిండి యుండిన వృత్తులలోనికే పోయి ధన పీడనై శ్రమపడుట సహజముగా దని గవర్నరు గారు నడిచిరి.

స్త్రీలకు నియోజన స్వాతంత్య్రము.

బొంబాయి సంస్కరణ సంఘాధ్యక్షుడగు సర్ నారాయణ చంద్రావార్మగారు వెల్సోరును ప్రభువుగారికిట్లు తిలకింప వ్రాసెను. ఈ జేకేయందలి స్త్రీలకు నియోజనాధికారముల నొసగుటకు సామర్థ్యం సంఘమునా రంగీకరింప నందులకు మా సంఘమువారు చాల చింతించుచున్నాము. సంస్కరణమునకు దీనివలన చాల నితర్హానము కలుగును. సంస్కరణకును స్త్రీలకును చాల అభాగము కలిగినది. విద్యా పారిశుద్ధ్యాభివృద్ధి హెచ్చుగా కలుగవలెనని స్త్రీలకునియోజనాధికార ముండుట అత్యవసరము. విద్యానిహితలకు కొందరికి నియోజనాధికారము నిశ్చయించి సామర్థ్యం సంఘము వారు నూచింది. వారికంటె విద్యావతులగు స్త్రీల కధికమగు మంది లో కానుభవమును వివేచనా శక్తియును గలదు గాన స్త్రీల సర్వవిధముల అర్హులుగా నున్నారు.

వికనీరుమహారాజు గారి రాక

గొప్ప స్వాగతము

నేడుదయమునకు మహారాజావారు బొంబాయి నగరమునకు రావలసియున్నది. వారికి స్వాగత మొనగుటకు నాధ్యక్షులు ప్రతాపసింధు మహారాజావారును, కుమార్తెను నవాబు సాహెబుగారును, బొంబాయికి వచ్చిరి. రంగులు బాంసా హెబుగారును ఆల్బార్ట్ మహారాజావారునుగూడ వచ్చెదరు. సాయంకాలమువరకును మహారాజావారు బొంబాయి నగరమున నుండి సాయంకాలమున బయలుదేరి బెన్ గిట్ట వెళ్లెదరు. మిగతాది సంఘమువారి ఆతిథ్యమును స్వీకరింపవలెనని కోరుచు మా|| సర్ డిన్నావాచాగారు ఏదెనుకు మహారాజాగారి వాయువార్త సంపిరి గాని ఆ వాయువార్త వారికి చేరలేదు. గాన స్త్రీమరు బొంబాయి సుదాద్రా జనకు రాగానే మరియొక వాయువార్తను పంపెదరు.

వాతావరణ నిధి

1919 సం॥ జూలై నెల 17-వ తేదీ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య నిగ్రహము	జూ 24 నుండి జూ 25 వరకు	జూ 25 నుండి జూ 26 వరకు	జూ 26 నుండి జూ 27 వరకు	జూ 27 నుండి జూ 28 వరకు	జూ 28 నుండి జూ 29 వరకు
బీచ్ వాలవూరు	88.0	79.9	0.15	14.45	12.92
వికాఖకట్టెము	89.7	80.9	...	8.17	10.20
బాగివాడ	92.5	78.9	0.08	7.87	10.80
చందరు	94.8	75.2	0.25	14.01	9.74
ఉంటూరు	98.0	76.2	...	11.40	10.26
విల్లూరు	97.2	80.9	...	4.96	4.18
చుద్రాను	92.4	78.7	...	6.85	5.42
హైదరాబాదు	91.6	76.1	...	18.47	9.47
అనంతపురము	91.0	75.4	...	10.47	5.87
కర్నూలు	95.6	75.5	...	1.29	5.83
కర్నూలు	91.6	75.6	...	5.52	7.57
కడప	92.7	78.0	0.04	12.12	7.31
తెంగుళూరు	88.3	67.2	0.05	15.85	10.84
తెల్లూరు	94.0	76.5	...	9.67	8.65
నీలము	94.1	74.6	...	14.57	11.71
కోయంబత్తూరు	88.8	71.6	...	5.01	5.40

వామభారము సాధారణముగ తగ్గినది; జేకేయధ్యయన నున్న ప్రదేశములలో నిది కొంచెము హెచ్చినది. వాయువులు మలబారులో వాయువ్యమునంది, ఇతర స్థలముల యందు శ్రీత్రముగ నున్నది. ఉష్ణమెల్లడల యెక్కువైనది. దక్షిణభాగమున దక్క రాత్రియందును, పుట్టి యందును ఉష్ణము మామూలు కంటె హెచ్చుగ నున్నది. అర్ధత్రాకర్షిని. మొత్తముమీద మేఘముతగ్గినది. వర్షములుతగ్గినది. పరిస్థితులు క్రమముగ మామూలు స్థితికి వచ్చుచున్నవి.

ఎడవర్డు బి. రాము అక్రింగు వారావరణ శాస్త్రజ్ఞులు.

వైద్యసభ: ఇన్ ఫ్లూఎంజా జ్వరము.

డాక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారు.

మదరాసు నగరములోని వైద్యులందరూ మెడికలు కాలేజీ హాలులో సభ గావించి ఇన్ ఫ్లూఎంజా జ్వరమును...

చాలాకాలమునుండి నగరములోని ఆరోగ్యస్థితి బాగుండుటలేదు. వేయికి 30 మంది కంటెను ఎక్కువమంది మృతి జొందుచుండిరి. గత 10 నెలలలోను వేయికి 42 చనిపోవుచుండిరి. 1917 సం. జూలై లో చావులు ఎక్కువగ నున్నవి. ఆపట్టికనుండియు మామూలు స్థితిలో నే యుండెను. యుద్ధము పూర్తిమీసమైకిని ఇప్పుడు ఏర్పడిన ఆర్థికదౌర్భాగము ఈరోగములకు కారణము. ఈనగరము కలరా, స్పెల్టికం, టైఫు మున్నగునవి దీర్చించుచున్నవి. 1918 సం. మున ఇన్ ఫ్లూఎంజా జ్వరమునన్ని వేయికి 30 మంది చనిపోయిన చనిపోయిరి. ఇప్పుడు మరల జ్వరము బయలుదేరినది. బొంబాయి, కలకత్తా నగరములలో వాలంటియరుల సమితులుగాని, సంఘములుగాని లేవు. మదరాసు సాంఘిక సేవా సంఘము, ఆంబులెన్స్ క్రాసును చాల పనిని ఇదిగఱచి తీసివది. కార్పరేషనువారు మందులను కలపి కొని పంపించుచుండు ఆవరణమైన వారికి ఇచ్చుట కేర్పాటు చేసిరి. వాలంటియరులు చాల వైద్యసేవ యొనర్చిరి. జ్వర పీడితులకు గంజి నిచ్చుట కేర్పాటు చేయబడెను. ఒక ఆసుపత్రి స్థాపించబడెను. నివారణ పద్ధతుల నెఱవేర్చుటకు తగిన సూచనల ద్వేలబడినది దని గత్యులకు విజ్ఞప్తి చేసిరి. 15-20 సం. తర్వాత మరల జ్వరము నున్నవారిలో ఇన్ ఫ్లూఎంజా జ్వరముచే చనిపోయినవారి సంఖ్య వేయికి 60 గురు. ఇట్టి తీవ్ర ద్రవమయిన రోగమును ఆపుట కష్టతరము. ఆసుపత్రులు, డిస్పెన్సరీల ద్వారా వైద్య సేవ విస్తరించుటయు, గరిష్ఠమైన నివారణపద్ధతులు ఏర్పరచు విజ్ఞప్తి చేసెను.

డాక్టరు కోమలగారు

రావుసాహెబు డాక్టరు కోమలగారు ఆయుర్వేద క్షేమభివృద్ధి కోశగావించుచుండిరి. చర్మప్రారంభించిరి. తిరువనంత పురమున నెకనికి ఇన్ ఫ్లూఎంజా జ్వరము తగిలినది. ఆయుర్వేద వైద్యుడు నెనిమిదు దోష నివారణమును మందు ఆయుర్వేద లోనికి పీల్చిన రోగనివారణ ఆసు సనియు మందువాడెను. ఈ పాదములో వేసిన వస్తువులలో నిమ్మగడ్డి ఒకటి ఇంకను అనేకములు గలవు. వేసిన స్వంతముగా లేనవారు తేలి వాడితిని. గుణము ఇచ్చెను. జ్వరము తగిలిన వారికి తగిన విశ్రాంతినిచ్చిన కొంతకాలము రోగము రెండుమూడు దినములలో నివారించును. విశ్రాంతి తీసికొనక రెండు మూడు గంటలు పనిచేసినచో రోగము ముదురును. 1918 సం. మున ఇన్ ఫ్లూఎంజా జ్వరము వచ్చినప్పుడు ఆసుపత్రుల ఇన్ ఛార్జుడ దని నుడిగిరి. అది తప్ప. బల్బుయొక్క చిన్నములను బట్టి మందు ఇవ్వకలయును. ఈ జ్వరమున కనేక చిన్నములు గలవు. ఆయుర్వేదమును బట్టి సీతార తేలిపిరి, అతిమధురము, కాలు మునులయొక్క కషాయము చాల పనిచేయును.

డాక్టరు రామారావుగారు.

జనుల ఆరోగ్యమును అభివృద్ధిచేయుటకుగాను ప్రజల స్వచ్ఛములు బాగుగ నుండవలయు ననియు, మంచి పాతా మున్నగునవి ప్రభుత్వమువారు కార్పరేషనువారును సమైచేయవలయును.

మేజరు సింగ నుటనుగారు లెవ్టునెంటు కర్నూలు కిర్నూలు కిర్నూలుగారు డాక్టరు కేశవసాయి డాక్టరు కేశవసాయిగారు ఈ జ్వరము విషయమై చర్చను గావించిరి.

డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యగారు.

హిందూజాతమున దానిద్రవ్య మధికమగుటచే ప్రజలు బాధపొందుచున్నారు. ఎట్టి రోగములకైనను గాత్రమును గృహములు, రోగి నిశ్చలమైన స్థలముననుండు రోగమును నివారించుటయు ననియు చెప్పిరి. అభ్యుత్థుల ఉపన్యాసమువై ఈ డిగురు వారల గత యొకటి గావించబడెను. ఈ సభాద్వేషముల సభివారు నిర్వహించెదరు. కర్నూలు దొనము, కర్నూలు కిరపాద్రుకు, మేజరు హిందువుల, మేజరు ఎల్విను, మెట్రోనీయము వతి, డాక్టరు య. రామారావు, డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యగారు, డాక్టరు కింజప్ప, జి. నారాయణస్వామి, జి. ఎమ్. శ్రీనివాసను. ఎన్. వెంకటస్వామి, ఎమ్. సి. కోమలు, ఎమ్. ఎల్. రామయ్య, మహమ్మదాల్, ఎన్. రామకృష్ణయ్య, ఎన్. నుబ్ర మయ్య, ఎన్. ఆర్. గురుస్వామి, ఏ. లక్ష్మణస్వామి, సి. రాఘవేంద్రరావుగారు. డాక్టరు లక్ష్మణగారు అభ్యుత్థులకు మందులు అప్పించిన పేదలకు సభి యుగి నెను.

వృత్తాంతములు

క్రోత్తములు:—14-వ తేదీ వరకు వనూలు రూ 7,72,89,800 ఇంచులో పత్రములు 18,14,308.

అలహాబాదు హైకోర్టు:— న్యాయమూర్తి వాలాచి గారు న్యాయాసనము నధిష్ఠించిరి.

సంధిఉత్సవములు. తిరువనంతపురము:— శనివారము నాడు గొప్ప సభ జరుగును. యితర ఉత్సవములు జరుపబడును. గ్రామములందు గూడ ఉత్సవములు జరుగును.

చీవారు ఒరిస్సా ప్రభుత్వమువారు, తమ క్రింది యు ద్యోగియులు ఎవ్వరు ఏర్పాటును నెట్టికాకులను సేనమయ ముండును పుచ్చుకొనగూడదని ఉత్తరువు చేసియు తెలియుచున్నది.

ఫిరీరమున మందు మర్చుటకును నాకలు చాల గరుకు నష్టమైనవి. బ్రధలైనవి. దక్షిణ అమెరికాగూడ ఈ కర్మము గురియుచున్నది.

భూమి విక్రయము:—రంగూను కంటన్ మెంటుకు చేరిన ఒక యకరము 60 నెంట్లు భూమిరు 82,000 లకు విక్రయించబడెను. యకరము రు 50000 ల ధర పడినది.

బిల్లిలో కుపాకులను ప్రేల్చుటయందు ఇంగ్లాండునకు 1864, స్పాన్టులందునకు 1823, నిర్లాండునకు 1809 మట్లు జయముగల్గినది.

నైనికోద్యోగము:—రెండవ లెఫ్టినెంటు జి. చైరీకు గారు నాయకు బ్రిగేడు తెలంగాణను కమాండెంటుగా నియమించబడెను గాన తెలంగాణనుండి తిరువనంతపురమునకు వెళ్లెను.

నరుకున్నవో హ్యోబర్డు బ్రిమెంటుకు బోవుటకు పొగ యొడలు బోవుమార్గములను వేసెదరు. దక్షిణమున నున్న రేవుల నుండి తిన్నగ ప్రతి పంపబడును.

శిక్షార్థక పోలీసుదళము:—అమృతనగరందు మూడేండ్లవరకుండునటుల 200 మందిగల శిక్షార్థక పూర్తిమీసమై పోలీసు దళమేర్పరచ బడినదని తెలిసినదని సి. ఎం. గజెటు ప్రకటించినది.

ఇండియా విశ్వవిద్యాలయసంఘ నివేదికము:— ఈసంఘమువారి నివేదికము మిక్కిలి దీర్ఘమైనందున దానిని ముద్రించుటకు చాలకాలము పట్టినది. అనివేదికము ఆగష్టునెల మొదటివారములో ప్రకటించబడునని తెలియుచున్నది.

కలకత్తా హైకోర్టు:— న్యాయమూర్తి సి. సి. ఘోష గారు మంగళవారమునాడు న్యాయాసనము నధిష్ఠించిరి. న్యాయవాదులపక్షమున ప్రభుత్వ న్యాయవాది స్వాగత మొసగెను. ఘోషగారు తిర రీతిని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

మరణము:— ధక్కాన న్యాయనీల మతమునందలి రేస నకన్య ఛాందపూరు ఘాటునందు “బజర్డు” స్త్రీమతలోని కెక్కుచు మెట్టపై కాలుకారి నదిలో పడిచనిపోయెను. ఆమె శవ మింకను లేలలేదు, కనపడలేదు.

అయిదురూపాయల నోటు:— క్రొత్తగా ముద్రింపబడుచున్న 5 రూపాయల నోట్లకు క్రిందికట్టున కుడివైపున అంకెలుండవు. అంకెలున్నవోట 5 అంకెలకు బదులు ఆరంకెలుండును. ఈ నోట్లు యిటీవలనే ముద్రింపబడినను వాని విూద 1915 వ సంవత్సరము వేయబడియుండునని దొరతనము వారు ప్రకటించిరి.

భాయీవరమానందుగారు:— దయానంద ఆంగ్ల వెర్నాక్యులరు కళాశాలయందు ప్రొఫెసరుగానుండిన భాయీ గారికి 1915 వ సంవత్సరమున లాహోరు కుట్రకేసు సందర్భమున ప్రత్యేక న్యాయస్థానమువారు యాభిక్ష ద్వీపాంతర్యవాస శిక్షను విధించిరి. అతనిపై కనికరము జూపి శిక్షను రద్దుపరచవలెనని ఆతని భార్యయపుడు రాజప్రతినిధిగారికి విజ్ఞప్తించెనని తెలియుచున్నది.

ఒక మరణము:— డి. కే. యెటూర (జడ్జి) గారి భార్య మంగళవారమునాడు రాత్రి కొల్యాణమున దాకన్యికముగా మృతిపొందెను. ఆమె భర్త చనిపోయినప్పటికి సంఘ సేవకై కాలమును వినియోగించుచున్నది. నిర్యాపకుల అభివృద్ధికై చాల పని చేసినది. నికల్సున బాలికాపాఠశాలలో చాలకాలము గారవోద్యోగినిగా నుండెను.

మోటారుబండ్లు కొరబడుట:— గాయములు రేలవనైనికులను కొనిపోవుటకు కొన్ని మోటారుబండ్లు కావలెనని సేనాధిపతిగారు సర్ హార్బర్డుబ్లటరుగారికి వ్రాసిరి. ఎర్రలైన మోటారుబండిని బండినడుపువానిని పంపి లిగినవో సిమ్లా ట్రాన్సుపోర్టేషను డైరెక్టరు జనరలుకు వ్రాయవలెనని బిట్టరుగారు ప్రకటించిరి.

బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగా రణచలబో 16-వ తేదీ యుద్ధము మాందలి పోయ్యుగరముల మధ్యనుండు ప్రాంతముల పీక్షించి రంగూనుకువరలిరి. సోమవారమునాటి సాయంకాలము జరుగు బహిరంగసభకు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగా రధ్యుక్తకవహించెదరు. ఆసమయమున ఆంగ్లబర్మాభాష లందు ఇందియరులు చదువుడును. మేళతాళములు విశేషముగ నుండును. నగర సంగీతరసము గూడ జరుగును. ఉపన్యాసము జుండవు. స్కూలు పిల్లకాయలు యుత్సరములనుగూర్చి వాటి యజమానులే తమ యిష్టమునచ్చి యేర్పాటులను చేయవచ్చును.

బాన్యాజేతర ప్రతినిధులు:—ప్రత్యేక సంఘప్రతినిధ్యమును కోరుచు ఎందరో సౌతుబకో సంఘమువారికి వ్రాసిరి. మహమ్మదీయులకట్టి పోలినిధ్య మిదివరకే కలదు. వారి మతాచార్య సాంప్రదాయములు కేవలము భిన్నములు. హిందువులకును మహారాష్ట్రులకును అట్టి విభేదములేదు. 114-117 మహారటా పదాతి పటాలములు మెసపొటేమియాలో బాగుగా పనిచేసినవని గవర్నరుగారు నుడిగిరి.

జేవాలయమును తగులబెట్టిన కేసు:— అమృతనగర రాంబాగు క్రైస్తవజేవాలయమును తగులబెట్టిన కేసు సోమవారమునాడు విచారణకు వచ్చినది. 3 గురు ముద్దాయిలు వారిలో 4 గురికి నైవేక న్యాయ స్థానము వారిదివరకే యాభిక్ష ద్వీపాంతర వాసశిక్ష విధించిరి. ఫిర్యాదీల వాదము వారి సాక్షుల విచారణ జరిగినది. మేము జేవాలయ మును తగులబెట్టెదరు. మేమచట తేనేతమని ముద్దాయిలు చెప్పిరి. ముద్దాయిల సాక్షులకు బుధవారమునాడు విచారించెదరు.

పార్సీ సంఘమునకు 15 లక్షలు:—గతనెల 1-వ తేదీ ని ఆర్డెమరు సోరల్జీవేలుగారు పార్సీనిను నగరమున మృతిపొందిరి. పార్సీ సంఘమువారికి 15 లక్షల రూపాయల సొసంగిలి పని మరణ కాసనమును వ్రాసిరి. ఇంగ్లాండు ఆమెకా జపాను దేశములకేగి కళలను పరిశ్రమలను నేర్పుకొనగోరు పార్సీ విద్యార్థులకు శ్రీలకును పురుషులకును గూడ విద్యార్థి వేతనములు వడ్డీలోనుండి యిచ్చుబడవలెనని నిర్దేశించిరి. పార్సీ వైద్యకాలము చున్నగు సాంఘికోద్యమముల సహాయార్థము కొంత సొమ్మును వినియోగించ నిర్దేశించిరి. ఆయన సోదరుడు గూడ చనిపోయెను ఆతని సొత్తు 8 లక్షలుగలదు. దానినిగూడ నిండులకే యిచ్చి వేసిరి. మొత్తము 18 లక్షలు.

వేటకుబోయి మృతిపొందుట:—లక్ష్నోలో నొక ముద్రాకలాధికారియగు దోనాల్డును, ఆను 20 ఏండ్లయవకుడును ఆతని స్నేహితుడొకడును 14-వ తేదీ ఉదయమున ఆతెయినుకు వేటకు వెళ్లిరి. ఆనాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు ముద్రాకాల యుద్యోగులలో నొకడు వారి కాహార పదార్థములను గొనిపోయి మరల 4-5 గంటల మధ్య లక్ష్నోకువచ్చి దోనాల్డును చనిపోయెననియు ఆతని శవముక్క చెట్టుక్రింద పడియున్నదనియు మెదమైరి గా. మున్నుదనియు తెలిసెను. పోలీసువారు శవమును భద్రపరచిరి. దానిని లక్ష్నోకు కొని వచ్చెదరు.

ఇప్పుడేదిగినవి. ఇప్పుడేదిగినవి. ఫైర్ స్టోన్ సాలిడ్ టైర్సు (Fire stone solid Tyres) అన్ని శాలిలలోను అమృతమునకు సిద్ధముగా యున్నవి. అన్నిరకముల మోటారు సామానులు మానద్ర స్థానలో నున్నవి. ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును. T. V. Sundaram Iyengar, MADURA.

Peace Celebration.**London Procession.**

LONDON, July 12.
The Naval contingent, which will be a prominent feature of the peace procession on the 19th instant, will be headed by Admiral Sir David Beatty, who will have the Union Jack carried in front of him. He will be followed by a staff and a number of flag officers, who served in the war. The next in procession will be Lord Jellicoe, Commanding the Atlantic and Home Fleets, then Sir Roger Keyes, Commanding the Battle Cruiser Squadron, leading detachments of men of the Squadron and a party of the crew of the "Queen Elizabeth." Three other admirals will lead the squadron detachments. The procession will include bodies of blue-jackets of the Royal Fleet Reserve, mine sweepers and the R. N. V. R., Wren's Nursing Sisters and Sea Scouts, also 500 men of the Mercantile Marine, including a body of Trinity House Pilots. The City companies will entertain the men with their ancient hall.

Arrival of Indian Troops

LONDON, July 13.
The Indian troops who will take part in peace celebrations are expected to arrive to-morrow or next day. It is stated that they will encamp at Hampton Court as the troops did who came to England for the coronation.

Peace Celebration in Paris.

PARIS:—Fifteen British Generals and Sir Douglas Haig, General Pershing, and General Diaz will participate in the victory celebrations in Paris. Marshal Foch and Marshal Joffre will head the procession.

Free Trade in France.**Policy Against High Prices.**

PARIS:—In view of the high cost of living, the French Economic Council, composed of Cabinet Ministers, is considering the desirability of free trade policy, instead of protection. It is believed that M. Clemenceau intends adopting the former policy.

German—Austria.**To Receive Districts of W. Hungary.**

PARIS:—The "Echo de Paris" says that the Council of Five has definitely decided that German-Austria shall receive certain districts of Western Hungary, where the German element is fairly numerically strong.

Bolshevik Russia.**Government Decides to Recapture Pskoff.**

HELSINGFORS:—Russian Bolshevik papers state that the Government has decided to recapture Pskoff at all costs. Reliable Communists and Chinese are concentrating for the purpose and M. Trotsky intends to lead the attack.

Mexican Confiscation.**Carrying out of Decrees.**

WASHINGTON:—Mexico is carrying out the confiscation decrees and has taken over the Scottish Mexican Oil Company. The British Government has taken up the subject.

Poland and the Allies.**Provisions of Treaty.**

LONDON, July 11.
The Peace treaty between the Great Allied Powers and Poland provides for complete protection of life and liberty of all inhabitants irrespective of birth, nationality, language and religion. The German, Austrian, Hungarian and Russian Nationals habitually resident in Poland will be recognized as Polish nationals. Educational facilities in their own tongue shall be afforded to the Poles other than those of the Polish speech where conditions justify them. The Jews will not be compelled to perform any act constituting violation of their Sabbath.

London Housing Proposals.

LONDON, July 12.
The London County Council housing proposals provide for an expenditure of 30 millions sterling. It is estimated that the annual housing deficit will ultimately exceed £1 million.

International Trade.**Conference at Amsterdam.**

LONDON, July 12.
Reuter learns that the International Trade Union Conference will assemble at Amsterdam on the 28th instant, with the object of reconstituting the Trade Union International, which was practically moribund during the war.

Italian Demand.**Austrian Concession at Tientsin.**

PARIS:—The agenda at this afternoon's Council of Peace Conference includes discussion of the demand by the Italian Delegation, that the concession hitherto enjoyed by Austria at Tientsin should now be allocated to Italy.

Sale of Surplus War Stores.

LONDON, July 12.
Mr. Kellaway, speaking at Bradford, stated that during the half year, Government had realised £130 millions by sale of surplus war stores.

America and Germany.**Proposed Resumption of Trade.**

WASHINGTON, July 12.
Mr. Polk, Acting Secretary of State, to-day promised to make an announcement regarding the resumption of trade with Germany within forty-eight hours. General trading licences would be issued, except for dyes, chemicals and potash, trading in which would be controlled by the Reparations Commission.

American Shipping Strike.

LONDON, July 12.
NEW YORK:—A strike of certain classes of marine workers has tied up 200 vessels.

War Bonus on Pensions.**Extension to I. A. Officers.**

LONDON, July 12.
Mr. Montagu has sanctioned the extension to retired Indian Army Officers and relatives, and Queen Alexandra nurses of twenty percent, bonus on pensions, in respect of service in the late war. The bonus will be calculated from the 1st January and ends on the 30th September. The bonus will not apply to pensions over a certain amount.

Women Suffrage in Holland.

LONDON, July 12.
THE HAGUE:—The Upper Chamber has passed the Women Suffrage Bill.

Steamer Lines to Hamburg and**Bremen.**

LONDON, July 13.
WASHINGTON:—Steamer lines to Hamburg and Bremen will be established when cargoes are available. Cotton will be shipped direct from the southern ports.

German Blockade.**Decision to Raise it.**

LONDON, July 11.
PARIS:—The Supreme Council of Allies has decided to raise the blockade of Germany to-morrow.

Italy's Diplomatic Struggle.**Signor Tittoni's Advice.**

LONDON, July 11.
ROME:—In the Chamber, Signor Tittoni said that while the diplomatic struggle was proceeding, the people must endeavour to avoid friction with the nation with whom Italy was negotiating. It was easy to understand the disappointment of the Italians, but he expected that a settlement would be arrived at within a week.

R 34**Position of the Airship.**

LONDON, July 12.
The Air Ministry states that a wireless direct message from R. 34 said her position at two in the morning (Greenwich time) was 51° 12' north and 30° west. The speed was forty knots.

A later message says:—At three in the afternoon R. 34 was 58° 00' north and 15° 20' west. The Air Ministry instructed a liner to land at Pulham aerodrome owing to dangerous weather in Scotland.

LONDON, July 13.
R. 34 passed over Clifden, Ireland at 8.10 this evening. The Air Ministry states that the position of R. 34 at 12.33 this morning [Greenwich] time, was 54° 20' north and 6° west. She was steering southeast at a speed of sixty knots.

The position of the airship at 3.20 this morning was ten miles northwest of Derby.

R. 34 was first sighted about fifteen miles north of Pulham at 5.56 this morning [Greenwich] time, heading almost due east. Turning south she circled over Pulham at 6.12 at a height of eight hundred feet and landed safely at 6.56.

Major Scott in an interview stated that the journey from America took seventy-five hours three minutes. They had not thousand gallons of petrol left.

R. 34 has received numerous telegrams of congratulation, including one from H. M. the King expressing hearty congratulations on the completion of the memorable and unique voyage.

German Property in France.

LONDON, July 12.
PARIS:—A Bill has been introduced into the Chamber providing for the realization of all German property in France, including houses, factories, and bank accounts. The amount realised will be deducted from the reparation indemnity.

The Victory Loan Closed.**Tremendous Rush of Investors.**

LONDON, July 12.
The closing hours of the Victory Loan witnessed a tremendous rush of investors. Final figures are not available, but the estimates indicate the total of fifteen hundred millions, including 750 millions of new money. Manchester heads the list of provincial towns with thirty millions and Liverpool is second with twenty-five million. The largest personal subscription is one million from a Private T., whose identity has not been disclosed. Sir Edward Sassoon has subscribed four hundred thousand.

A Train Derailed.**Ten People Killed.**

LONDON, July 13.
BRUSSELS:—Ten were killed and 35 injured by the derailment of a passenger train on Brussels-Mons line.

England and Germany.**Establishment of Trade Facilities.**

LONDON, July 12.
The "Daily Mail" says:—The British Foreign Office is already appointing British Consuls in Germany, who will assume their posts shortly. An Ambassador will soon be appointed. Government will give facilities for British merchants to trade with Germany and a statement on the matter is expected next week.

Treason in Germany.**Communist Leaders Condemned.**

LONDON, July 13.
BERLIN:—The Communist leaders Von Muehsam and Von Wedler have been sentenced at Munich to fifteen and eight years imprisonment for treason.

The Extradition Question.

LONDON, July 10.
THE HAGUE:—It is authoritatively stated that the Allies have not yet asked for the extradition of the Kaiser, which will be considered from the point of view of law and right.

Request of German National Party.

LONDON, July 11.
The Congress of the German National party, composed of old reactionaries, has telegraphed to the Queen of Holland not to extradite the Kaiser. The speakers at the Congress expressed the confidence that Kaiserdom would rise again.

Storm on Chilean Coast.**Number of Ships Wrecked.**

LONDON, July 12.
NEW YORK:—It is reported that a number of ships have been wrecked and enormous damage done on the coast of Chile by a heavy snow and sleet storm which is sweeping over the southern portion of South America.

Commercial Relations with Germany.**French Government Decided to Resume.**

LONDON, July 13.
PARIS:—The Government has decided to resume commercial relations with Germany subject to restrictions.

Deportation of Mr. Horniman.**Bombay Provincial Congress Committee's****Resolution.**

BOMBAY, July 16.
The Council of the Bombay Provincial Congress Committee has passed a resolution urging the Secretary of State to cancel the deportation order against Mr. Horniman, characterising Martial Law sentences in the Punjab as monstrously heavy, which should remain in abeyance until the promised commission of enquiry has held its investigations, requesting the Viceroy to mitigate sentences passed on Mr. Barkisland and others and urging the Government of India to declare an amnesty in commemoration of peace, for all prisoners, who have committed offences with political motive.

H. E. the Viceroy's Tour.**Visit to Peshawar Palace.**

POONA, July 16.
H. E. the Viceroy accompanied by H. E. Sir George Lloyd yesterday visited the old Peshawar palace where the party was received and shown round by the president of the city municipality. This morning the Viceroy and the Governor visited various military institutions and the Kirkee small arms ammunition factory. The Viceregal party leave the Government House for Bombay to-night.

Lieut. Governor's Tour.**Party Arrived in Rangoon.**

RANGOON, July 16.
The Lieut. Governor and party arrived in Rangoon this morning from Tharwadi on the conclusion of the tour begun on June 29th including visits to the principal Revenue stations between Mandalay and Prome. His Honour will preside at the meeting on Monday evening when the terms of peace will be read in English and Burmese, a fanfare of trumpets and patriotic music proceeding and following the reading. There will be no speeches on the occasion. Saturday will be devoid of any public celebration. The schools are being left to their own devices and the suggested Municipal banquet have fallen through.

Lala Govardhandas,**Sentenced to 3 Years Imprisonment**

LAHORE, July 16.
Judgment was delivered to-day by the Special Tribunal, consisting of Messrs. Brasher (President), Printer and Harria in the case against Lala Govardhandas, who was charged with offences under Section 124-A, I. P. C. and Rule 26 of the Defence of India Consolidation Rules, for contributing articles on the 23rd April to the "Bombay Chronicle" headed the disturbances in the Punjab, and for publishing statements which were false and likely to cause fear and alarm to the public and for circulating rumours which were likely to promote feelings of enmity and hatred between the British and Indian subjects of His Majesty. Lala Govardhandas was convicted [1] under Section 124-A, I. P. C. and was sentenced to three years' rigorous imprisonment and a fine of Rs. 1,000, in default, to six months further imprisonment, and [2] under Rule 25 of the Defence of India Consolidation Rules, and sentenced to three years' rigorous imprisonment, the sentences to run concurrently.

The "A. B. Patrika"

Security Appeal.

Defence Arguments Closed.

Judgment Reserved.

CALCUTTA, July 16.

At the High Court to-day before the Special Bench Mr. C. M. Das continuing his arguments in the "Amrita Bazar Patrika" case read a 'passage from Gopar on Khet and alander and desired in light of those observations to place some of the articles which appeared in the previous issues of the "Amrita Bazar Patrika" to show the nature and tendency of the offending articles. He then read the article of the 13th February 1917 headed "For God King and Country" of 7th April 1917 headed "India and the Empire", 18th April 1917 headed "India and Empire" of 25th April 1917 the Home Rule Movement and Sir Michael O'Dwyer, of 24th May 1917 "The Empire", of 4th June 1917, "King Emperor's Birthday" and several other articles which appeared in that year. He also read the articles of 23rd August 1918 headed "Practical proofs" 16th August 1918 "the Extremist, the moderates and the Anglo-India Press", of 8th January "Indian Nationalism and the British Crown", 10th January 1919 "Sir William Dukes reply to the Extremists", and 16th January 1919 "The Peace Conference". Counsel further read several other articles practically all of which were rejected by the Court. Justice Woodroffe said that all the issues of the Amrita Bazar Patrika and extracts from these issues which had not already been rejected were now rejected and would be marked as such. Mr. Das then asked permission to refer to different legislative enactments, proclamations of sovereigns and utterances of ministers and statesmen as part of his argument in order to explain the articles but the court disallowed. Their Lordships reserved judgment without hearing the Advocate General.

Progress of Jamnagar.

An Advisory Council.

BOMBAY, July 16.

On the occasion of laying the foundation stone of a Council Hall at Jamnagar by the Maharaja of Alwar, a ceremonious durbar was held at which Sardars, officers and local gentry were present. In requesting the Maharaja of Alwar to lay the foundation stone of the Hall, Jamsaheb Barjitsinghji said that he had according to the time honoured custom of his Aryan ancestors, instituted an Advisory Council composed of his subjects, whose advice and opinion he proposed to invite regularly on matters connected with social, industrial and economic progress of his subjects. In indicating the constitution of the Advisory Council His Highness said that they (Indian Princes) did not belong to a school that idolized democracy for democracy's sake and left but a thin line between anarchy and all-men-rule. They were advocates of popular rule in the sense that weighty, stable and reasoned public opinion should be at the back of strong, beneficent paternal Government. It was not difficult to work out a constitution that aimed at securing the representation and advice of such interests as were stable, sound and trustworthy intellectually, commercially and otherwise. His Highness then outlined the constitution of the Council, which would consist of 57 members, of whom 19 were officials, 19 pure agriculturists and 19 representing commercial and professional classes. Thus, officials were in a minority of one to two. The Council would meet twice a year generally and would deliberate on matters referred to it by the Durbar. The Jamsaheb then expressed his thankfulness to the Maharaja of Alwar and his brother princes for the success of the Princes Conference last year, for which he acted as the Honorary General Secretary in the absence of the Maharaja of Bikanir.

Reforms and Indian States.

After laying the foundation stone of the Hall, His Highness the Maharaja of Alwar made an interesting speech, in the course of which he said:—The World's mind is agitated both in the West as well as in the East, and it is attempting to settle down to new conditions, but it cannot be satisfied until those conditions are far in advance of those that existed before the great world movement began. India in its turn is also involved in moulding its destiny and the air is surcharged with electric excitement over reforms in British India, and reforms in Indian States. Some people maintain that we have no connection with British India. Nevertheless I cannot conceive how as Indians we can remain interested spectators of what is going to happen outside of our very doors. As Indians we cannot but rejoice at the prospects that are before our countrymen of making a substantial advance, as we hope it will be towards the ultimate goal of political salvation which has been laid before us by the great people in whose hands lies at present the destiny of our country. As Indians, we cannot but hope and pray that advance may be rapid and on sound and progressive lines. What the exact path is going to be may not be our direct concern. As to the exact method, some of us may agree with it, others may not. There must be details on which some must always disagree, for that is only human nature. I certainly can claim to be no great student of democracy, and so cannot presume to preach the precepts of a doctrine with which I myself am not thoroughly familiar, but what I can claim, however, for the sake of our order, is to pray that whatever line may be chalked out for India's destiny, my mother country will rise at no distant date to that position which will enable her to be placed on a position of equality with the other great Dominions within the British Empire.

The death occurred at Kottayam suddenly, on Tuesday night, from heart failure, of Mrs. Ittyerah, widow of Mr. M. A. Ittyerah, a Judge. After her husband's death the deceased was devoting herself entirely to the social elevation of Syrian girls, and was for several years the honorary matron in the Nicholson Girls' School, telegraphs a correspondent.

The Afghan Campaign.

Punitive Measures in Kafiristan.

SIMLA, July 16.

A Press Communique dated 16th July says:—As the result of Afghan punitive measures in Kafiristan about three hundred refugees from Bashgul Valley are reported to have crossed into Chitral and more are expected. In the action at Girdi near Dakka, on the 13th tribesmen who, opposed our picketting troops and came under shell fire are estimated to have had 200 casualties. We lost five killed and seven wounded. Reports which are considered reliable confirm the presence of Shahghassi Khwaja Muhammad in Tirah, where with the aid of some Afghan officers, he is busy recruiting for Afghan army. Up to the present this official has chiefly confined his activities to Ningrahar district. On the 14th some tribesmen attacked Bannu aerodrome which is about 6 miles out on Miranshah road. The attackers were driven off and bargains and machines sustained no damage. Our camp at Lakaband in Zhob was attacked during the early hours of the 14th, but the tribesmen were beaten off before dawn. Small tribal bands totalling about 250 men, were located on the 14th a few miles north of Hindubagh by a combined reconnaissance of cavalry and Infantry. After offering some opposition the enemy withdrew into the hills.

H. F. The Governor of Bombay.

Reply to Mahomedan Deputation.

POONA, July 15.

His Excellency Sir George Lloyd received members of the Poona Anjuman-e-Islam in the Council Hall to-day, when an address was presented to the Governor, dealing with various questions in which the Mahomedan community is interested. His Excellency in reply assured the members that His Majesty the King-Emperor's Government were fully aware of the supreme importance of a most careful consideration of the questions dealing with the Turkish Empire and they could rest assured that they would do their best to secure the real interests of Mahomedan subjects throughout the Empire. He pointed out that the financial stringency of war and the necessity for reviewing the problem of education had prevented the Government from giving effect to full recommendations of Mahomedan Educational Committee. In regard to elective representation on Cantonment Committees he regretted he could not reply just then, but asked that separate representation be sent on the subject. Finally he assured the deputation that every encouragement would be given to lesser educated communities in the matter of Government appointments with a view to introducing a more healthy distribution of classes in Government departments.

Deccan Ryots Association.

His Excellency Sir George Lloyd to-day received a deputation from the Deccan Ryots Association, and in replying to the address dealt with many of the grievances to which it gave prominence. Referring to the conditions in which mill-hands in Bombay lived, His Excellency said that there was no problem in which he took a greater interest and he would not rest until some concrete and practical steps had been taken to ameliorate their condition. Turning to agriculture, Sir George briefly dwelt on the progress made by the Agricultural Department and remarked that the centre of its administration, the college at Poona, was in process of further extension and development. Two more schools specially for cultivators were being opened at Nasik and Satara, where free education and boarding would be given to the sons of ryots. In dwelling on the value of education in every walk of life the Governor said that the Government service, politics, the bar and such like, are not the only avenues for successful careers. More and more in future will there be openings in agriculture, industry and in commerce and he would impress upon them the importance of leading communities to look upon education as a path to successful career in those lines rather than in the already overblocked services and professions.

Non-Brahmin Deputation.

In regard to the dissatisfaction of non-Brahmins at the recommendations of the Franchise Committee, His Excellency said that the Southborough Committee had numerous applications from various communities all over India to consider. Communal representation for Mussalmans had been long established and rested on every distinct basis, namely that Mahomedan religion, customs and law are entirely separate from those of Hindus, Marhattas and allied communities. In concluding His Excellency dwelt on the gallant services of the 117th and 114th and Marhatta Light Infantry during the campaign in Mesopotamia.

The Maharaja of Bikanir is expected to arrive in Bombay this morning, and Maharaja Pertab Singh of Jodhpore and the Nawab Sahab of Palanpur have arrived in Bombay to extend cordial welcome to His Highness, while the Jam Sahab of Nawanagar and the Maharaja of Alwar are expected to join in the reception. His Highness is likely to stay till the evening, when he will leave for Bikanir. The Hon'ble Sir D. E. Wacha, Chairman of the western Indian Liberal Association, sent a wireless telegram to His Highness at Aden extending to him an invitation for an "At Home," but as the mail steamer had left Aden the telegram could not be delivered. When the mail steamer comes within Bombay Radio, Sir Dinshaw proposes to send a wireless telegram to His Highness requesting him to accept the invitation for the reception on behalf of the Moderate Party.

Second Lieutenant T. Byrne, Royal Dublin Fusiliers, has left Bangalore for Trivandrum to join the Nayar Brigade as a Battalion Commandant.

India Council Reform.

Full Report of Crewe's

Committee Received.

SIMLA, July 16.

Full report of the Crewe's Committee has now been received by the Government of India which will be published on the 24th instant. The following witnesses were examined before the Committee:—Sir L. Abrahams, Assistant Under Secretary of State for India, Sahib Zada Aitab Ahmed Khan, General Sir E. Barrow and Sir C. S. Bayley, Members, India Council, the Right Hon'ble Austin Chamberlain, M. P., Chancellor of Exchequer, Sir Valentine Chirol, Mr. G. H. Collier, Director General of Stores, India Office, Mr. H. E. A. Cotton, Sir W. Duke and Sir N. Hammick, Members, India Council, Sir A. Hirtzel Assistant Under Secretary of State for India, Sir T. W. Holderness, Permanent Under Secretary, India Office, Sir C. P. Libbert, Clerk of the House of Commons, Mr. L. J. Kershaw, Secretary Revenue and Statistics Department, India Office, Mr. F. H. Lucas, Secretary, Financial Department, India Office, Sir M. F. Reid, Member, India Council, Mr. K. C. Roy, Mr. H. M. Samarth, Sir M. C. C. Seton, Acting Assistant Under Secretary of State for India and Sir G. A. White, Member, India Council.

Brief Telegrams.

The Raja of Sailana [Central India] died at Sailana on the 13th instant.

Mr. Justice Wallach has taken his seat as a Judge of the Allahabad High Court.

A Rangoon message says:—The rice market was again dull and no business was done.

A Rangoon message says:—Mr. W. J. Keith Pereira, Secretary will shortly go to India to discuss the provinces finances with the Government of India.

A piece of vacant freehold land measuring 1.6 acres close to Rangoon Cantonments was sold yesterday for over 82,000 rupees equal to Rs. 50,000 per acre.

There will be a grand public meeting and other celebrations at Trivandrum and the mofussil on Saturday in connection with the Peace Treaty.

It is reported that instructions have been issued by the Government of Bihar and Orissa prohibiting all its officers from accepting "dalia" [presents] of any kind on any occasion whatever.

The Punjab Government have issued the following Press Communique:—The "Leader" of Allahabad, in its issue dated 4th July 1919, quotes certain inaccurate figures from "Mahratta" newspaper regarding the number of persons tried and convicted by the Martial Law Commission in the Punjab and states inter alia that 70 of those found guilty have been hanged. The actual figure is not 70 but 18.

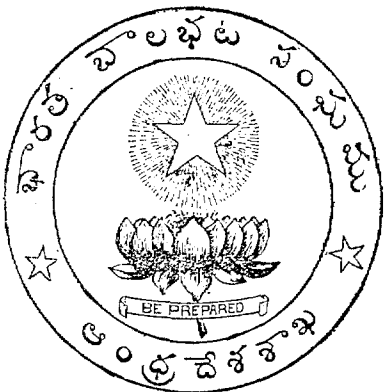
The charge of insult against the American Consul, Rangoon by a Burman clerk resulted in his acquittal. The Magistrate remarked that the case should never have been brought into the Court and that if the complainant had given the true facts and explained his own language and conduct to his advocate the case would probably not have come before the Court.

The Commander-in-Chief has asked His Honour Sir Harcourt Butler, the Lieutenant-Governor of United Provinces, if any motor cars with drivers can be spared for the conveyance of the wounded in different parts of India, and in publishing this appeal Sir Harcourt Butler hopes that any one who can spare a car and a driver, will intimate the fact direct to the Director General of Transportation at Simla.

The District Traffic Superintendent, Cawnpore, reports that on the 14th July the line between mileages 838 2, 859-10 and 861-4 on the Cawnpore Banda section of B. B. C. I. Railway was breached. Through communication is interrupted, but from 15th mixed trains are running daily between Cawnpore and Chatampur and between Banda and Maudaha. Schedule timings are being adhered to. It is hoped that through communication will be restored within 20 days.

Mr. Ardesher Sorabji Patel, who died in Paris on the 1st June last, has left by his will Rs. 15 lakhs to be given to the members of his own community. The proceedings of the amount are to be utilized for educational purposes as scholarships to deserving Parsi students, both male and female, who may proceed to England, America, and Japan for learning arts and industries. A part is also to be utilized for helping Parsi hospitals and other communal institutions. He also left another sum of Rs. 3 lakhs belonging to his deceased brother for the same purpose.

ఆంధ్ర బాలభటులకు హెచ్చరిక.

సాహిత్య బాలభటులకు, ఆంధ్ర సాహిత్య బాలభటులకు.

దైవకృతమే మన ఆంధ్ర బాలభటులకు చరిత్ర యాదృశిక నత్తరము జయప్రదముగ ముగిసినది. వ్రాసుటకు మిక్కిలి సంతసముగ చున్నది. చాలకాలము నుండియు పెద్దయో యొక విభమున నాంధ్రమాతకు నేర కొనసరిప గుతూహలము గలిగి మార్గము చూపువారును సరిగా చేయవలసిన విభమును వెలుపువారును గన్నడక ఎట్లా యత్నపడి దెలిసినట్లే యత్నములు సలపుచుండెడి నాడు క్రిందటి వేదగి సెలవులయందు యుద్ధమయమునందు శిక్షణము లభించి నఫలమనో రధుడేసి నైతికసేవావ్రామాకన్న వేరు మోక్షదాయక మగు జీవితము లేదని నమ్మి, నేనా సంఘములను పేరుకు, భక్త సమాజము లనియు, దేశ సేవకులనియు, ఇంక ననేక విభములను స్వార్థ త్యాగులై గృహిణులు సాగర యావత్ లెల్లయును, ఈనూతన బాలభటుద్యమ క్షేత్రము దాని యావయోగమున, మన ప్రస్తుత సీతీయందు దాని యావశ్యకతను గ్రహించి గృహభాగ లయ్యెదరని నమ్ముచున్నాను.

గడచిన వృత్తాంతము.

ఈ యుద్ధమయ మనదేశమున కొత్త జుగుట చేతన, నితత్వములు ఎప్పుడో నుండుటచేతన, నాడు కళా కాల యందు గల సాకశిచేతన, అనుభవము లేక పోవుట చేతన, క్రిందటి సంవత్సర మీ యుద్ధమయన ఆంధ్రదేశమున నేను తలచినంత విరివిగ వ్యాపించుట కవకాశము గలగ లేదు. కాని మాకళాకాల వారి సహాయమునన, వారొసంగిన ఉత్సాహమునను, చీఫ్ కమిషనరగు పియ్యగారు పట్టుదలతో చేసిన కృషిములమునను, అన్నిటికంటె ముఖ్యముగ నాంధ్ర యువకులకు జాతీయోద్ధమములందు గల యభిమానము చేతన, మాయత్తిములు మొదట భయపడినంతటి కష్టముల పాలుకాలేదు. ఈ యుద్ధమయను గూర్చి వినిన గామము లందలి యువకులెల్ల రుత్సాహముతో శిక్షణము పొందెను. మిక్కిలి త్వరితముగ వ్యాపించి గలిగినది. పరీక్షుతము ఒక్క కృష్ణ జిల్లా యందే నుమారు 80 పటాలములకు వైక తయారగుచున్నది. మొత్తముమీద నీ యుద్ధమయ కృషి జరుగని ఆంధ్రజిల్లా లేదనియే చెప్పవచ్చును. కృష్ణ జిల్లా యందు రెండు మూడు చోట్లకు, మదనపల్లి యందును, శివో స్థానము లేవుగలపడి యనేకమంది ఉపాధ్యాయులు శిక్షణము నొందిరి.

బందరు, బెజవాడ, రాజమహేంద్రవరము, కాకినాడ మదనపల్లి మున్నగు పట్టణములందు బాలభటు సంఘములు స్థాపించబడినవి. కాని ఇంకను జరుగవలసిన దానిలో ఇది ఎన్నర వంతో చెప్పట కష్టపరము. కావున నితర జిల్లాలవారు కూడ త్వరలోనే తమ పట్టణములందు శివో స్థానముల నేర్పరిగ ఉద్ధమమును వ్యాపింప జేరుట అత్యంతావశ్యకమని విన్నవించ వలసియున్నది.

ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకములగు అవకాశములు.

చీఫ్ కమిషనరగు పియ్యగారు మదనపల్లిలోని జాతీయకళాకాల పిన్సిపాలుగ ఆంధ్రమండలమునకు వచ్చి యుండుట మిక్కిలి సంతోషకరమగు విషయము. ఇంతవరకును, వారిని చెప్పి వారే యాధీనమందును కొని, వారి సహాయమున మనకంటె పెక్కుడు సభివృద్ధి గావించిరి. మనకు తలపని తలపుగా గలిగిన ఈయంది అవకాశమును, ఆంధ్రబాల భటుభిమానులు పోషింపక, ఈ పియ్యగారిని పూర్తిగ నుపయోగించుకొందు రని నిమ్ముచున్నాను.

మన కింతకన్న పెక్కువ ముఖ్యముగ లభించిన యవకాశము శ్రీ ఆయ్యగారి వేంకటరమణయ్య పంతులుగారు మనకు ప్రధాన కమిషనరులగు ఏర్పాటు చేయబడుటయే. వారి కి యుద్ధమయందు గల యభిమానమును, దీని యభివృద్ధికి వారు

పూర్తి నిమగ్నమును గావించు కృషియు, సన్నిహితంబై నెక్కుడుగ నిరంతర మందహాసముగ వారి ముఖమును, నేనా పరాణమును వారి జీవితమును గవనించిన వారిల్లె నిది తేలము మన అదృష్టమని తోపకమానదు. అట్టివారికి కావలి శింకరరావుగారి వంటి స్వాధ్యాయులును, దేశభిమానులు దయాద్రు వృద్ధులును సహాయులుగానుండ మన కేమి యు కొఱంతయొందదని నమ్మకతప్పదు. బాలభటు ప్రతిష్ఠా కృష్ణ ప్రతి ఆంధ్రుమన, వీరికి తమ పూర్వకృష్ణతను క్రియాయోగముగ బాపి యాంధ్రమాత సద్ధరింపవలయునని పార్థింపుచున్నాను. వీరు కమిషనరులుగా తేలుట మనము దినములు గూడ రాకపోయినన, అత్యాశ్చర్యమగు కృషిని గావించుచున్న విషయమెల్లరకును దెలిసినదే. వారు ప్రకటించిన తెలుగు బాలభటు గ్రంథములు, పత్రికలలోనూ, గ్రంథాలయ సర్వస్వము నందును వారు వ్రాయు వ్యాసములే ఇందుకు నిదర్శనములు. నుంచార కార్యదర్శిగారు శ్రీరామారావుగారి విషయము చున్నందు మీరే వీక్షింప గలగుదురు. కావున ప్రస్తుతము విరమించుచున్నాను. ఇట్టివారి నానుకూల్యమున నాంధ్ర బాలభటులు పాశ్చాత్య బాలభటులకు గూడ నాశ్చర్యము గల్గించు కృషిసంఘములని నమ్ముట సహజము.

గోదావరి, కృష్ణా, పుష్కరములు

ఆంధ్ర బాలభటుల గృహిణి పరీక్షించుటతో యన్నట్లు ఈ పుష్కరము లేతెరుచు చున్నది. పాశ్చాత్య బాలభటుల క్షేత్ర సాయధ్యక్షులు ఈ ఘోర యుద్ధము లోకమునకు సాటికట్లు మనకు రాబోవు సువత్సరమున గోదావరి పుష్కరమును తరువాత వత్సరమున కృష్ణా పుష్కరములు వచ్చినవి. మనము చేర్చిన విషయములను ప్రదర్శించి పరిశీలన మొనరించుటకేగాక, మన యుద్ధమయములకు క్షేత్ర యావయోగములను, లోకమునకు చాటుటకు మన కిది గొప్ప యరకాళము. ఈవిషయము మన ప్రధాన కమిషనరుగారు ఆంధ్ర, కృష్ణా పత్రికలకు వ్రాసిన వ్యాసములెల్ల కను జదివియేయుదురు. ఇట్టిసమయమున పోగొట్టుకొనినచో మనకు తిరిగి రాదు. అదిగాక ఇట్టి సమయములయందు జనులకు రాజుకును సహాయము చేయనిదె మన మొక నేర్పరను ప్రయోజనములేదు.

కనీసము మొయ్యిభటులు కావలెను.

ఇట్టి విధిని జయప్రదముగ కొనసాగించుట సామాన్య విషయముగాదు. కనీసము వెయ్యిమందిమైన భటులు కావలెను. మనకు శివో స్థానమునకో పుష్కరములందో కొంత ము చేర్చి, దుమ్ముల చేసినాని కొద్ది బాలభటులతో ప్రదర్శనములు గావించిన లాభములేదు. ఇప్పటినుంచి తీవ్రముగ యత్నించుట గావించవలెను. ప్రతి బాలభటును చాలమంది బాలభటులను సంఘమునందు జేర్చకలేదు. ప్రతి గ్రామమున ప్రతి బాలభటు ఉపాధ్యాయులకు కనీసము 50 భటులనైన వెంటబెట్టుకొని రానిదే ప్రయోజనముండదు. అన్నిటికంటె ముఖ్యమైంది శిక్ష. శిక్షిత ప్రతివిషయమును పూర్తిగ దెలిసికొని యుండవలెను. ముఖ్యముగా కవాతు జుదావధానము వైద్యము యాత నీటిమండి రక్షించువిధములు మనకుకూడదు. అన్నిటికంటె ముఖ్యమయింది శిక్ష, విశేషము, నూత్నబుద్ధి. సామ్యునికము ప్రస్తుతము మన కరసరములేదు. గోదావరి జిల్లావారే గొప్పలుచేయుదురు ఇట్టి గొప్పకార్యమును నిర్వహించుటకు తగిన యత్నములు ఇప్పటినుండియు చేయుటకు ప్రతిబాలభటును సమకట్టవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను.

“నీధము గా నుండుడు”

నిజమగు బాలభటుడై యసమర్థుడగు గవభరపక, సమయమునకు నీధముగా నుండుడుగా, పుష్కరములకును మనకును మధ్యసరిగ పడినెలకాలముకూడ లేదు. రాజులు హేంద్రవరపు బాలభటులకూడే ఏర్పాటు చేయుచున్నారని నమ్మవలసియున్నది. కాకినాడ, పితాపురము మొదలగు గ్రామముల భటులు ప్రయోజనములను నే ముండవలయును. ఇతర జిల్లాలవారప్పడే పరికరములగున్న కొనుమండవోపు బాలభటుపాధ్యాయులకు గ్రామములు బాలభటుపాధ్యాయుని భటులతో యుపాధ్యాయుడు భటులను నున్నును ఇతర సామగ్రియు లేని భటులు సామగ్రి అన్నియునున్న వారు మరచిన వానిని జ్ఞాపకము చేసికొనుచు నదియు తెలిసినవారు శిక్షణమున కలవాటు పడునట్లు కత్తులవలె నుండు తమ శరీరములకు పరునుపెట్టుచు, రాబోవు వకోశకార యుద్ధమునందు జయముగాంచుటకు సన్నద్ధులగుచున్నారని నమ్ముచున్నాను. సకల దయాళు ముండకు నా సర్వేశ్వరుడు మనము చేయబోవు ప్రతినిషయములందును నానువలకు మార్గదర్శక క్షేత్రము, చుకకు విశేషము స్వాధ్యాయకార్యమును నూత్నబుద్ధియు మనశ్శక్తియు మొదలగు గాత్ర యని చేతులు దోడించి విషయముతోను భక్తితోను సమస్కరింకము.

వాణ్ణాని వేంకటసుబ్బారావు

ఆంధ్రరాష్ట్రము సహాయ కమిషనరు.

శ్రీకారదానిలయము, సుబ్బారెడ్డిపాలెము:— మా గామమున శ్రీకారదానిలయమున ఈ నెల 7 తేదీ సోమవారమున “సహకారసంఘము” అను సంఘముకట్టి స్థాపించబడినది. ఇటీవల ఈ సంఘము దుప్రస్థుల వేంకటరావున రెడ్డిగారి ఆశ్చర్య క్షతక్రింద సమాజే మైసరి. నూటికి ఎరుబదియైదు మంది గామికులు బాధింపఁబడుచు వచ్చియుండిరి. వాఁలొక్కఁడు వేంకటనరసింహుడు రెడ్డిగారు ఉపయోగించిరి. లింగారామరెడ్డి.

గుంటూరు టెన్టెన్ ప్రామాణ్యము:— విన్నకోట రంగారావుపంతులుగారు బి. ఏ. యల్. టి. ఈస్టాబ్లిష్మెంట్ యొక్క సత్కరములనుండి ఆండ్లము చరిత్రను జెప్పుచుండిరి. ప్రస్తుతము నందిగామతాలూకా జగ్గయ్యపేట స్కూలునకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమించబడిరి. వీరు కాంత స్వభావులు, మిగుల నోర్పుగలవారు. వీరికి పీఠోలులు జగ్గయ్య పిమ్మలయ్య అందరిని తెలియనందుకు చింతిల్లు చున్నాడను. వీరిని పీఠోలులు పుటలై సభ 18-7-19 ఆదివారము సాయంకాలము నాలుగుగంటలకు ప్రారంభమైంది. పల్లె మల్లారావుగారు మొదలగు పురపంచములు విచ్చేసిరి, సభ జయప్రదముగ జరిగినది.

పితాపురం డివిజన్ జిల్లా గ్రామవాసులయొక్క విజ్ఞాపన:— మా గ్రామము పితాపురమునకు 4 యున్న మారుములో నున్నది. చాచర్లగోపం 4 యున్న మారుములో నున్నది. మా గ్రామము గతసాలైన ఫలిచలేదు. అందుకల్ల మా గ్రామ ప్రజలకు ప్రస్తుతం 4 కొలనులుంది బియ్యంగాని భాగ్యంగాని దొరకక చాల బాధపడుచున్నాను. కృత్యము అర్థమ వచ్చిన తర్వాత ఇతర తాలూకాలనుంచి సుకుకు రానియ్యకుండ నున్నాను. అందుకలన ప్రజలకు బాధగా నున్నది. గవర్న మెంటు ఉన్యోగములు మాడివిజన్ లో పెద్ద గ్రామములకు లైసెన్సు ఇప్పించినట్లే మా గ్రామములకు కూడా అర్హుల దనుచేయించి మా గ్రామ ప్రజలకష్టములు తప్పించ గలందులకు కోరెదము. — పురవాసి.

నయాగరు వార్తలు:— ఇరియ్యో యెట్టెలు. అయితే రాజుగారు మరణించినందున ప్రస్తుతము కోర్టుఆఫ్ వార్షులో నున్నది. ఈ యెట్టెలు యిలాకాకు కిరసనాములు సప్తము చేయు నిమిత్తము జనాబు ఆరి అప్పరకు రాసానా అను చర్మాల పట్టావారుకి కలయినన్ను యేర్పరచినారు. వీరు జట్టె నుంచి బర్మా అయిట కంపెనీవారియొద్దకున్న, లిజ మారియా కంపెనీవారియొద్దకున్న కురుదాక లెక్కరుగారి యుత్తమపులకు పొంది టిక్కులు తెచ్చి మొత్తముగానున్న, చిల్లర గానున్న ఆమ్మయిచ్చారు. వీరు సప్తముచేయుట వీరలకు చాల సమం జనముగా నున్నది. అయితే సప్తము చాలనంతున జట్టె నుంచి కిరసనాములు రావడముతోనే మరుప్పులు గుంపులు గుంపులు కూచుచున్నారు. నెలకు ఘనము నూర టిక్కులు తెచ్చుచున్నాడు. నెలకు నెయ్యిటిక్కులు నడవడే యిలా కాకు నూరటిక్కులు యేమూ? కాబట్టి నై యున్యోగము ఆలోచించి యెక్కువ టిక్కులు సప్తము చేయించ గోరెదము ఎన్. గుబ్బారావు.

పెద్దాపురం డి|| ము|| కోర్టులో

స్వామీకాజు నెం 88 1919. వాది:— పోల్వారు అచ్చయ్య లేటరుంట శివారు తిమ్మారపురం; ప్రతివాది పోల వరపు వెంకన్న లేటరుంట శివారు తిమ్మారపురం. వాది! ప్రతి వాదినుండి రావలసిన రు 33-3-6 లు రాబట్టు కొనుటకు దావాతేగా నోటిను నిమిత్తం 21-7-1919 తేదికి నాయుదా చేసినారు గనుక అందుకు ఆక్షేపము ఎవైనా వున్నయెవల సదరు తేదీని కోర్టువారి యెదుట హాజరై మరచిచేతుకొన వలెను. తేదీయెవల ఎప్పకాప్పిరి తీర్పుచేయవలెను.

పీఠాల్లి క్రిష్ణారావు.

(1864) వాది పీఠాల్లి.

160 పుటల పుస్తకము ఉదితము
ఆకోగ్యమును కాశ్యోకమును పొందుట స్వాధ్యాయమున కొన్ని విధములను అనుసరించుటలననే కలగ నుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆకోగ్యమునకు మన కలగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచుటకు, ఆత్మ యుద్ధమునకు ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇకముగా శిక్షణమును, పోషణమును మే మే భరించి తంపెనము. మొదలనే ప్రాయశ్చింతము. (219)
వైద్యశాస్త్ర మనోకంఠ గోవిందజీ, ఆరంకనిగ్రహ కౌవలాలయం, 157, బ్రాహ్మచర్యవ్రాన్

ప్రజాభిప్రాయములు

1

సన్నయభిప్రాయ నియోగియో?

ఆయా, 15-వ తేది యంగళవారమునాటి దినపత్రిక లో అ. నారాయణరావుగారు ఆంధ్రపత్రిక సంకల్పరాది సంవికలా భాష్యుల వున్నవలక్ష్యసారాంశం పంతులుగారు వ్రాసిన వ్యాసము ననుసరించి సన్నయభిప్రాయ నియోగియని స్థిర పఱచుచున్నారు. లక్ష్యసారాంశం పంతులుగారి అసలు వ్యాసము సంవిక ప్రకటితముగామిచే నేన చూచుట తటస్థం పడునను నారాయణరావుగారు, నియోగియని స్థిరీకరణము నుపై అందరి ఊహించిన కథలను బట్టియే సన్నయ భిప్రాయ నియోగియోనా యని సందియమునకు గూడ ననుకూల మిచ్చుట కలదని నిరూపించుటయే నాయుద్దేశము.

గోపాలని రామకవిగారు తన వంశీకమును వర్ణించుచు-క. ఆహాద్వ్యంగీత్రలయడను పొగడగని యిలక శబ్దజిహ్వయే యదక్ష సన్నయ జనించె గణనా గణుడై.

అని చెప్పకొని యున్నారట! ఆ హాద్వ్యంగీత్రల లాహుడు సన్నయ జనించె సన్నంత మాత్రాన సన్నయ నియోగియయ్యెనని నారాయణరావుగారియూహ. కాని, గోపాలని కవి, సన్నయభిప్రాయ భారతములో చెప్పకొనిన హాద్వ్యంగీత్రు అను ఒకేమణును చూచి తానును హాద్వ్యంగీత్రుఁడగుటచేతన, సన్నయభిప్రాయ వంశమువారమున్న లోతులు గౌర వింతురను నాగచేతన అట్లు చెప్పకొనియుండవచ్చును. గొప్ప వారిపేరు చెప్పకొనిన గౌరవ మని తలంచెడి యాంధ్రులు పూర్వము నను వెక్కురు కలరు.

నారాయణరావుగారు భారతపు సన్నయయే యీసన్నయయో? యని కేంద్రించి సందేహ నివారణమునకై రెండవవ్యయను, "అసన్న పాద్యవంశాభోగిని సంపూర్ణచంద్ర" అను చానిని యుదాహరించుచున్నారు. మంచిదే. కాని వంశకథము నకు గోత్రవంశముదే నగమకలదు. ఆంధ్రకవులలోను సంస్కృత కవులలోను ఈ శబ్దమును గోత్రార్థమున ప్రయోగించినట్లు ఆ నేకముల నుదాహరణములను చూడగలము. అసన్న పాద్య

వంశాభోగిని యను చానికి సన్నయగారి గోత్రమునకు బుట్టిన గోపాలాడని యర్థము కావచ్చును. హాద్వ్యంగీత్రులు నియోగివైదికులలో నెవ్వలో నైన నుండవచ్చును. క్రత్యక్షముగా మనము ఒకే గోత్రము ఒకే యింటిపేరుగల యాంధ్రులను నియోగివైదికులలో నిప్పుడు ఎందఱనో చూడగలము. కావున నింతకంటె ప్రబలమైన ప్రమాణము ఆగ్రంథమునండి మఱియొకటి యేదొస్తన లభించు సంతకము సన్నయనియోగియని నిర్ధారణ చేయ వీలులేదు.

రెండవ కథ్యములో సన్నయకు, కవి ఆంధ్రకవి చింతా మణ్యాది కర్తృత్వమున జెప్పినట్లు మనకు గోచరించును. కాని చింతాలనుండి నివదించుచున్న ఇంతకము ఆంధ్రకవి చింతామణి కర్తృత్వము నిర్దిష్టముగాలేదు. ప్రవాద ననుసరించి కవివ్యవ్ర తివృత్త యిట్లు పేర్కొని యుండును. సన్నయభారత ములో నతని వ్యాకరణమునకు విశుద్ధముగ గన్నట్లు ప్రయోగములే ఆతనికి నాంధ్ర కవిచింతామణి కర్తృత్వమును తొలగించుచున్నది. మఱియును కులబ్రాహ్మణుడన్న వాదము బలహీనమై నట్లే గోత్ర పర్యాయపద మకు వంశకథమును గని సన్నయనియోగి యనుటయును బలహీనవాదమే.

రాజకవి సన్నయభిప్రాయ వంశమునాడేమైనవో నతఁడు తన పెద్దలకలన నానపూర్వక వచ్చుచు వచ్చిన విశేషములను (అనగా సన్నయభిప్రాయ యింటిపేరు ఆతని వైదవ్యము, రాజ నమ్మానము మున్నగు చానిని గుఱించిన విశేషములు) వివిధ ప్రాసియుంచెడివాఁడు. నుప్రసిద్ధ పటుంబులలోని యుదా రపురుషుల చరిత్ర విశేషములు ఎన్నితరములు గడచినను తద్వంతులకు సక్రమముగ తెలిసియే యుండును. కాని ప్రకృతి ము అది యీ కవి విషయమున నీవాల్లు మాటలలో గతార్థ కాఁబారు.

ఈ వ్యాసమును యింతటితో ముగింపఁదలచిన నేను యింకొకమాట చెప్పకలసియున్నది. నియోగి వైదికభేదము లువాదించుచున్న నేవేదాంగివంశలో మాబంధువులలో నే నియో గుణగా నుండి వదిలికముల క్రిందట వైదికులుగా నైన వా రున్నారు. వైదికులుగానండి మిగుల ప్రాచీనకాలముననే నియోగులుగాన నైన వారున్నారు. ఒకే గోత్రము, ఒకేయింటి పేరు గలవారు నియోగి వైదికులలో నుండుముగా గలరు. కావున

భాషాభివృద్ధి నేయడకు నీకాలమున కులభేదముల చర్చను గొప్ప యనకొని. చర్చింపబూనుట మాత్ర ముచిరముకాదు. ఇట్లంటి నని పాఠకులు నామీద నలుగక చర్చించి నిజమును నిర్ణయింతు గాక.

గొల్లపూడి వెంకటప్పయ్యశర్మ.

జయలక్ష్మీ సమాజము:— చిత్తూరుజిల్లా చిరుకని తాలూకా చివ్వాడ గ్రామమందలి శ్రీజయలక్ష్మీసమాజ గ్రంథాలయమునకు చెన్నపురమున నీక్రిందజేర్కొనబడిన మహోయులు విరాళము లొసంగిండులకు కృతజ్ఞతాభినందనములర్పించుచున్నాను. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు రూ.10. ఆర్. వరదరాజుగారు రూ.10. పింజల నుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్టిగారు రూ.5. నజ్జానుస్సామి శ్రేష్టిగారు రూ.5. గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారు రూ.5. కట్టయంది రంగస్వామి రెడ్డిగారు రూ.5 వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారు రూ.2. భార్యకు ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణగారు రూ.1. క. నరసారెడ్డిగారు మానచందా రూ.2-0-0. ఆర్. శ్రీ నానులు నాయుడుగారు మానచందా రూ.1-8-0. క. విజయ రాఘవులు నాయుడుగారు మానచందా రూ.1-8-0. పొన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారు రూ.1-0-0. జి.బాలకృష్ణయ్యగారు రూ.1. పి. పాపయ్యగుప్తగారు 0-4-0. బి. మునిరత్నంగారు 0-4-0. యస్. రంగభాస్కర శ్రేష్టిగారు రూ. 1-0-0.— కార్యవర్తి.

ఆత్మకూరు వార్తలు:— మా గ్రామమునందు అనంత పురము తాలూకా బోర్డువారిచే బాలికా పాఠశాల స్థాపించఁబడియె. పురవాసులందఱు తాలూకా బోర్డు మొబరుగానున్న ఆవుల కొండా రెడ్డిగారి ప్రోత్సాహమున ప్రప్రథమున బాలిక పాఠశాలాభివనమున సహావకమై. వాడుదేరరావుగారు అగ్రాసాధి పత్యము వహించిరి. వెంటనే బోర్డు స్కూలు షెడ్యూల్డునుగారిచే కొన్ని పద్యములు జడవఁబడిన. వెక్కిరింపు విద్యుడుగూర్చి యుపన్యసించిరి. రాజభక్తిని తెల్లదించిరి. సభ్యులు ఉచిత సత్కారములఁ బడసిరి. విద్యార్థి వృద్ధికై పాటుబడు ఆవుల కొండా రెడ్డిగారికి పురజుటు తమ కృతజ్ఞతను జూపించుచు వారిని నేనోళ్ల గొనియాడిరి. పురవాసి

“శ్రీ ధన్వంతరి”

శ్రీ చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాలాపక్షమున ప్రచురింపబడు

(1685)

ఆంధ్రాయుర్వేదవైద్యపత్రిక.

సంపాదకులు:

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య ఏ. వి. ఎస్.

ఇందు-ఆయుర్వేదవిషయములు వైద్యులకేగాక సామాన్యులకును సులభముగ బోధపడు నటుల చక్కని శైలిని తెనుగున ప్రచురింపబడును.

ఆయుర్వేదకళాశాలయందలి బోధనాక్రమమును, వైద్యశాలయందు జేయు స్వానుభూతచికిత్సాక్రమములును ముద్రితము లగును.

అఖిలభారతాయుర్వేదమహామండల విద్యాపీఠములయొక్కయు, మహాసమ్మేళనములయొక్కయు, ఆయాప్రాంతిక వైద్యమండలములయొక్కయు, సమ్మేళనములయొక్కయు వివరములు గూడ ప్రచురింపబడును.

చందా.-సంవత్సరమునకు రూ. 2-8-0.

వివరములు గోడవా రీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

తంతివిలాసము: }
'పండిట్', మద్రాసు.

మేనేజరు, 'శ్రీధన్వంతరి,'

చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల, మాంటురోడ్డు, కెఫీడ్రల్ పోస్టు, మద్రాసు.